

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**Pozicija Kantona Sarajevo
u Federaciji Bosne i Hercegovine 2018.**

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Sarajevo, listopad/oktobar 2019. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zpr.ks.gov.ba

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Koordinacija i obrada:

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

Pomoćnik direktora:

mr. sc. Maida Fetahagić

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:

Ermina Ćatić, dipl.ecc.

Šef službe za istraživanje i razvoj:

Emina Kašmo, dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Feriha Uzunović, dipl.ecc.

Edin Trgo, elektrotehničar elektronike

Sadržaj

Uvod.....	4
1. Demografija	6
1.1 Stanovništvo	6
1.2 Površina i gustina naseljenosti.....	8
1.3 Starosna struktura stanovništva	10
1.4 Vitalne karakteristike stanovništva.....	11
2. Zaposlenost	13
2.1 Zaposleni	13
2.1 Zaposleni po područjima klasifikacije djelatnosti (KD)	15
2.2 Stepen zaposlenosti stanovništva.....	18
2.3 Stepen zaposlenosti radnog kontingenta.....	19
3. Nezaposlenost.....	22
3.1 Nezaposleni	22
3.2 Stepen nezaposlenosti stanovništva	23
3.3 Stopa nezaposlenosti.....	25
3.4 Nezaposleni prema stručnoj spremi.....	26
4. Plaće.....	28
5. Industrija.....	29
6. Turizam	30
6.1 Turisti	30
6.2 Noćenja.....	31
7. Vanjska trgovina	33
7.1 Uvoz i izvoz.....	33
7.2 Obim vanjsko-trgovinske razmjene	35
8. Poreski prihodi	38
8.1 Ukupno ostvareni poreski prihodi	38
8.2 Poreski prihodi po glavi stanovnika	39
9. Registar poslovnih subjekata.....	41
9.1 Poslovni subjekti	41
9.2 Poslovni subjekti po glavi stanovnika	42
10. Pokazatelji finansijskog poslovanja privrednih društava u kantonima FBiH	44
11. Nivo razvijenosti KS u FBiH	48
Rezime	50
Pregled tabela.....	52
Pregled grafova	52
Izvori.....	53

Uvod

Materijal “Pozicija Kantona Sarajevo u 2018. godini” ima za cilj da na osnovu analize relevantnih demografskih i ekonomskih pokazatelja ukaže na položaj Kantona Sarajevo u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Potreba za izradom ovog materijala proizilazi iz specifične pozicije Kantona Sarajevo u kome je lociran glavni grad Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, značaja kantona na području cijele Federacije Bosne i Hercegovine i njihovog međusobnog povezivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i uloge Kantona Sarajevo kao generatora razvoja Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine.

Kao relevantni pokazatelji korišteni su podaci o površini, stanovništvu, gustini naseljenosti, zaposlenosti, nezaposlenosti, plaćama, podaci o industriji, turizmu, podaci o vanjskoj trgovini (vrijednosti izvoza i uvoza) poslovanju pravnih subjekata, poreski prihodi, kao i izvedeni pokazatelji nivoa razvijenosti.

Podaci se odnose na 2018. godinu, neki podaci radi komparacije dati su i za 2017. godinu.

Pokazatelji su dati za sve kantone i Federaciju Bosne i Hercegovine.

U pripremi materijala korišteni su podaci Federalnog zavoda za statistiku, Zavoda za programiranje razvoja Federacije BiH, analize i dokumentacija Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

U obradi materijala korišten je metod analize, sinteze i komparacije.

Materijal je koncipiran tako da, pored uvoda i zaključka, sadrži poglavlja: demografija, zaposlenost, nezaposlenost, plaće, industrija, turizam, vanjska trgovina, registar poslovnih subjekata, poreskih prihoda i nivo razvijenosti kantona.

Prilikom korištenja podataka iz ovog materijala obavezno se pozvati na izvor podataka.

Kanton Sarajevo i Federacija Bosne i Hercegovine, 2018.godina

Pokazatelji	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Odnos
			Kantona Sarajevo i Federacije BiH
Površina (u m ²)	1.277,3	26.109,7	4,9
Broj stanovnika (sredina godine)	419.414	2.196.233	19,0
Gustina naseljenosti (st/m ²)	328,5	84,1	3,9
Stanovništvo ispod 15 godina (u %)	65.493	325.400	20,1
Radni kontingent (15-65 godina) (u %)	286.115	1.538.814	18,6
Stanovništvo iznad 65 godina (u %)	67.806	332.019	20,4
Stopa nataliteta (na 1.000 stanovnika)	10,8	8,6	2,2
Stopa mortaliteta (na 1.000 stanovnika)	10,6	9,8	0,8
Stopa prirodnog priraštaja (na 1.000 stanovnika,)	0,2	-1,2	1,4
Broj zaposlenih (kraj godine)	147.848	513.607	28,8
Broj nezaposlenih (kraj godine)	62.561	329.907	19,0
Radna snaga (kraj godine)	210.409	843.514	24,9
Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva (%)	35,3	23,4	1,5
Stepen zaposlenosti radnog kontingenta (%)	51,7	33,4	1,6
Stopa nezaposlenosti (%)	29,7	39,1	0,8
Prosječna neto plaća u (KM)	1.096	889	123,3
Broj turista	570.059	1.068.702	53,3
Vrijednost uvoza (u hiljadama KM)	4.678.033	13.184.341	35,5
Vrijednost izvoza (u hiljadama KM)	1.540.432	7.906.656	19,5
Stepen pokrivenosti uvoza izvozom (%)	32,9	60,0	55,0
Broj poslovnih subjekata (kraj godine)	30.319	110.536	27,0
Broj poslovnih subjekata (na 1.000 stanovnika)	88,4	63,8	138,6
Broj kompanija (FIA) ¹	7.683	22.952	33,5
Vrijednost prihoda (mil. KM)	18.708,8	49.553,9	37,8
Ostvarena dobit (mil. KM)	1.039,3	2.987,1	35,0
Ostvareni gubitak (mil. KM)	436,2	1.021,7	43,0
Poreski prihodi (u hilj. KM)	148.010	398.098	37,2
Poreski prihodi po glavi stanovnika	353	181	194,7

¹ www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija)

1. Demografija

1.1 Stanovništvo

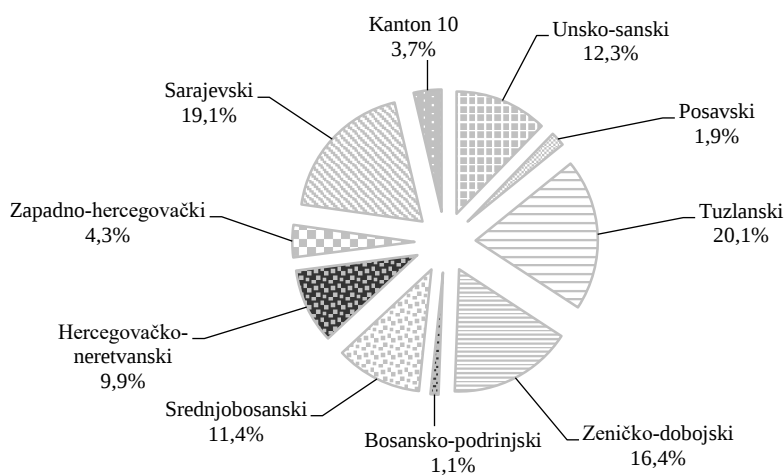
Sredinom 2018. godine u Kantonu Sarajevo živi 419.414 stanovnika ili 19,1% stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Broj stanovnika u Kantonu Sarajevo se povećao za 0,2% ili za 872 stanovnika u odnosu na 2017. godinu. Na području Federacije BiH broj stanovnika se smanjio za 4.960 stanovnika u odnosu na 2017. godinu. Na prostoru Sarajevskog, Tuzlanskog i Zeničko-dobojskog kantona živi 55,5% ukupnog stanovništva Federacije Bosne i Hercegovine.

U Federaciji Bosne i Hercegovine živi 2.196.233 stanovnika.

Tabela 1. Stanovništvo po kantonima 2018, stopa rasta i struktura (%)

Redni broj	Kantoni	Broj stanovnika		Indeks 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	270.299	269.280	99,6	12,3	12,3
2	Posavski	42.044	41.721	99,2	1,9	1,9
3	Tuzlanski	441.902	440.351	99,6	20,1	20,1
4	Zeničko-dobojski	360.093	359.350	99,8	16,4	16,4
5	Bosansko-podrinjski	23.360	23.290	99,7	1,1	1,1
6	Srednjobosanski	251.434	250.825	99,8	11,4	11,4
7	Hercegovačko-neretvanski	218.473	217.765	99,7	9,9	9,9
8	Zapadno-hercegovački	93.696	93.529	99,8	4,3	4,3
9	Sarajevski	418.542	419.414	100,2	19,0	19,1
10	Kanton 10	81.350	80.708	99,2	3,7	3,7
	Federacija BiH	2.201.193	2.196.233	99,8	100,0	100,0

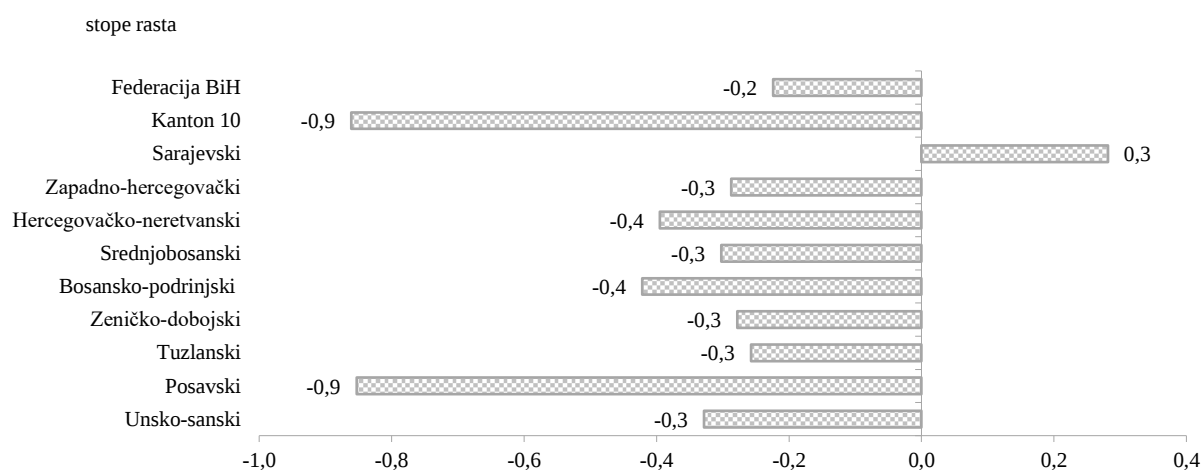
Struktura stanovništva u FBiH po kantonima u 2018. u %

Graf.1

Na promjene u kretanju stanovništva posebno ukazuju prosječne stope rasta stanovnika u prethodnom periodu.

Prosječne stope rasta stanovništva 2014-2018.

Graf.2

Kanton Sarajevo, sa prosječnom godišnjom stopom rasta od 0,3%, je jedini kanton koji ima pozitivnu stopu rasta stanovnika od 2014. do 2018. godine.

Najveći pad broja stanovnika je u Posavskom kantonu i Kantonu 10, gdje prosječna godišnja negativna stopa iznosi 1,1%.

U navedenom periodu na nivou Federacije Bosne i Hercegovine prosječna negativna stopa iznosi 0,4% godišnje.

Broj stanovnika kantona u Federaciji BiH, 2018. (struktura u %)

Karta 1.

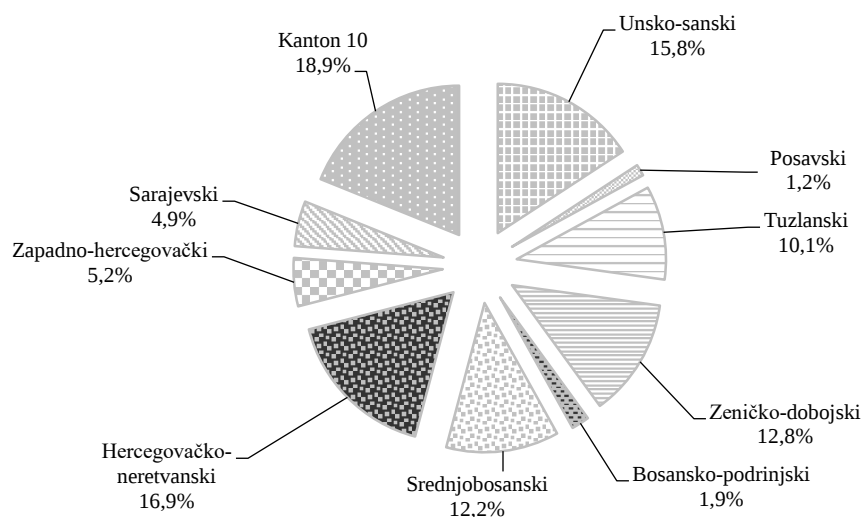
1.2 Površina i gustina naseljenosti

Kanton Sarajevo, površine od 1.276,9 km², jedan od manjih kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, zauzima svega 4,9% teritorije Federacije. Najveći kantoni na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine su Kanton 10 (18,9%), Hercegovačko-neretvanski (16,9%) i Unsko-sanski (15,8%), koji zauzimaju 51,6% ukupne površine Federacije Bosne i Hercegovine.

Tabela 2. Površina, gustina i nivo gustine naseljenosti po kantonima 2018.

Redni broj	Kantoni	Površina km ²	Gustina naseljenosti (stan/km ²)	Nivo gustine naseljenosti u odnosu na FBiH
1	Unsko-sanski	4.125,0	65,3	0,78
2	Posavski	324,6	128,5	1,53
3	Tuzlanski	2.649,0	166,2	1,98
4	Zeničko-dobojski	3.343,3	107,5	1,28
5	Bosansko-podrinjski	504,6	46,2	0,55
6	Srednjobosanski	3.189,0	78,7	0,94
7	Hercegovačko-neretvanski	4.401,0	49,5	0,59
8	Zapadno-hercegovački	1.362,2	68,7	0,82
9	Sarajevski	1.276,9	328,5	3,90
10	Kanton 10	4.934,1	16,4	0,19
	Federacija BiH	26.109,7	84,1	1,00

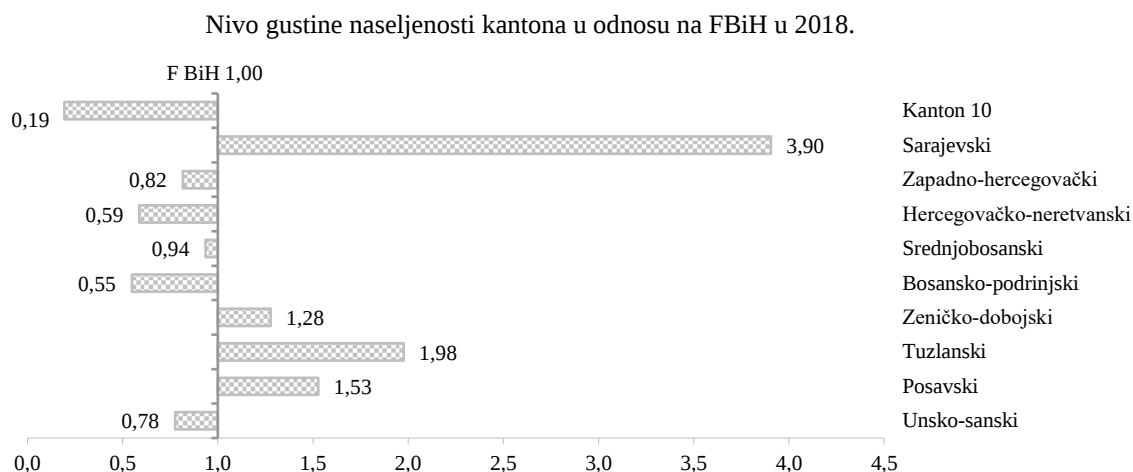
Učešće površine kantona u FBiH (%)

Graf.3

Prosječna gustina naseljenosti Kantona Sarajevo iznosi 328,5 stan/km² u 2018. godini, što je ujedno i najveća gustina naseljenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Najmanja gustina naseljenosti u 2018. godini je u Kantonu 10 i iznosi 16,4 stan/km². Gustina naseljenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 84,1 stan/km².

U odnosu na prosjek Federacije Bosne i Hercegovine, gustina naseljenosti u Kantonu Sarajevo je veća oko 3,9 puta.

Graf.4

Od prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine veća je gustina naseljenosti i u Tuzlanskom kantonu (skoro dva puta), Posavskom (1,5 puta) i Zeničko-dobojskom (1,3 puta).

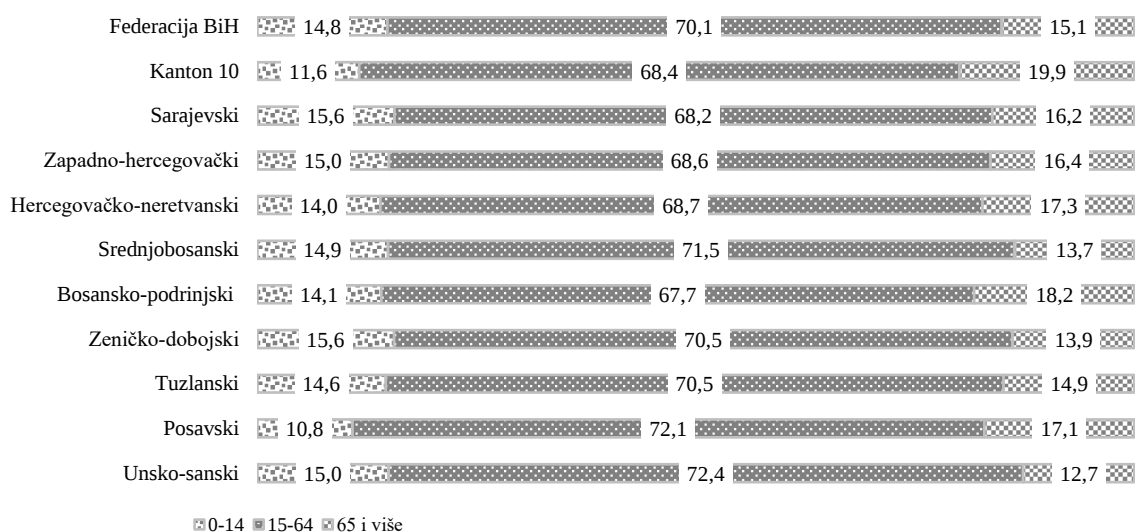
1.3 Starosna struktura stanovništva

Starosna struktura stanovništva ukazuje da Kanton Sarajevo ima 15,6% stanovnika do 14 godina, 68,2% stanovnika od 15 do 64 godine (radni kontingent) i 16,2% stanovnika starijih od 65 godina, odnosno da ima relativno starije stanovništvo u odnosu na starosnu strukturu stanovnika u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Tabela 3. Starosna struktura stanovništva po kantonima 2018.

Redni broj	Kantoni	Broj stanovnika 2018.			Struktura u %		
		0-14	15-64	65 i više	0-14	15-64	65 i više
1	Unsko-sanski	40.293	194.914	34.073	15,0	72,4	12,7
2	Posavski	4.523	30.078	7.120	10,8	72,1	17,1
3	Tuzlanski	64.438	313.308	65.605	14,6	70,5	14,9
4	Zeničko-dobojski	56.018	253.510	49.822	15,6	70,5	13,9
5	Bosansko-podrinjski	3.289	15.756	4.245	14,1	67,7	18,2
6	Srednjobosanski	37.336	179.229	34.260	14,9	71,5	13,7
7	Hercegovačko-neretvanski	30.582	149.499	37.684	14,0	68,7	17,3
8	Zapadno-hercegovački	14.046	64.163	15.320	15,0	68,6	16,4
9	Sarajevski	65.493	286.115	67.806	15,6	68,2	16,2
10	Kanton 10	9.382	55.242	16.084	11,6	68,4	19,9
	Federacija BiH	325.400	1.538.814	332.019	14,8	70,1	15,1

Starosna struktura stanovništva po kantonima 2018. u %

Graf.5

Najmlađe stanovništvo je najviše zastupljeno u Sarajevskom i Zeničko-dobojskom kantonu sa udjelom djece od 15,6% u ukupnoj populaciji i sa 16,2% učešća stanovništva iznad 65 godina u Sarajevskom, a 13,9% u Zeničko-dobojskom kantonu.

Najmanje je učešće mladog stanovništva u ukupnom stanovništvu u Posavskom kantonu, i iznosi 10,8%. Najveće učešće radnog kontigenta u iznosu od 72,4% je u Unsko-sanskom kantonu. Najveće učešće stanovništva starijeg od 65 godina u Kantonu 10 i iznosi 19,9%.

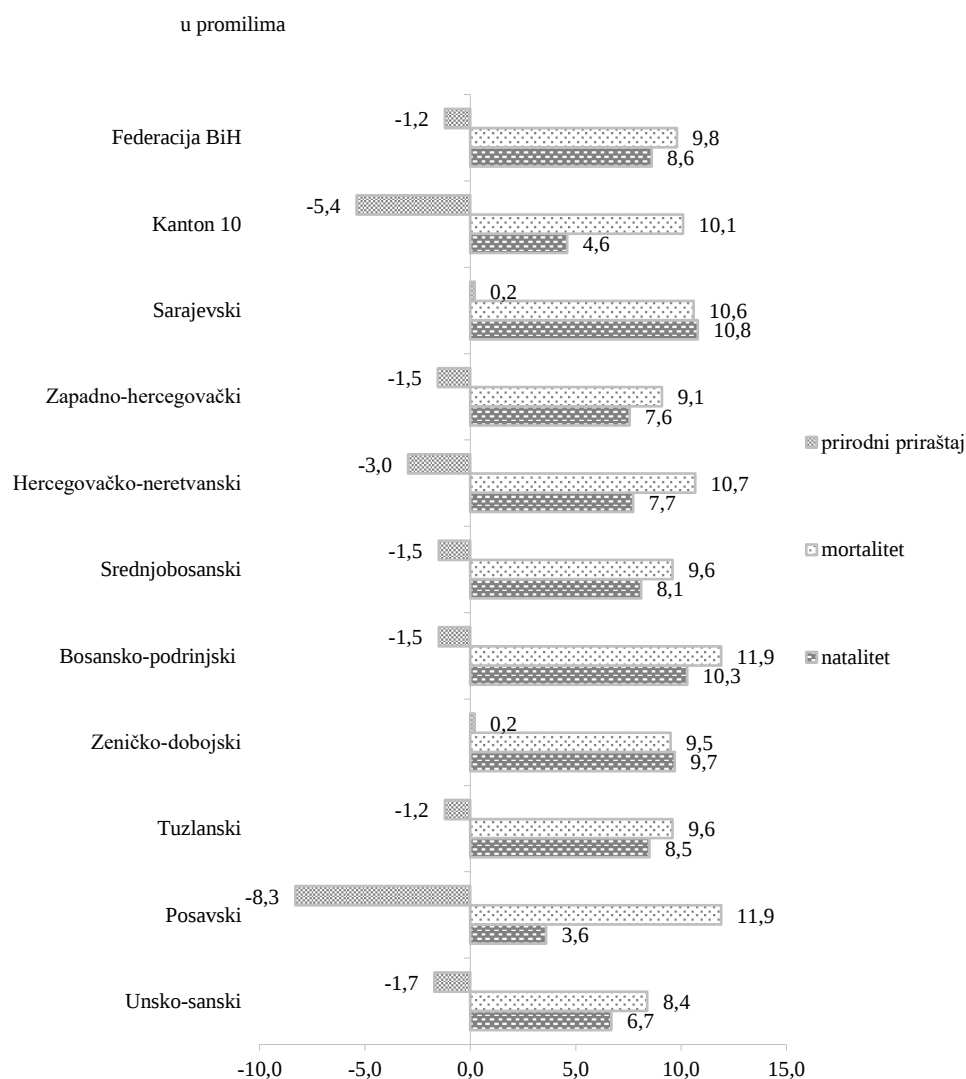
1.4 Vitalne karakteristike stanovništva

Najveću stopu nataliteta na području Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini ima Sarajevski kanton, 10,8 promila. Najveća stopa mortaliteta je u Bosansko-podrinjskom i Posavskom kantonu i iznosi 11,9 promila, što je iznad prosječne smrtnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (9,8 promila).

Tabela 4. Stope vitalne statistike po kantonima 2018. u promilima

Redni broj	Kantoni	Stopa u promilima		
		natalitet	mortalitet	prirodni priraštaj
1	Unsko-sanski	6,7	8,4	-1,7
2	Posavski	3,6	11,9	-8,3
3	Tuzlanski	8,5	9,6	-1,2
4	Zeničko-dobojski	9,7	9,5	0,2
5	Bosansko-podrinjski	10,3	11,9	-1,5
6	Srednjobosanski	8,1	9,6	-1,5
7	Hercegovačko-neretvanski	7,7	10,7	-3,0
8	Zapadno-hercegovački	7,6	9,1	-1,5
9	Sarajevski	10,8	10,6	0,2
10	Kanton 10	4,6	10,1	-5,4
	Federacija BiH	8,6	9,8	-1,2

Stope vitalne statistike po kantonima 2018.

Graf.6

Stopa nataliteta u Kantonu Sarajevo iznosi 10,8 promila što je iznad prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine (8,6 promila). Stopa mortaliteta u Kantonu Sarajevo je iznad prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine, iznosi 10,6 promila. Prirodni priraštaj Kantona Sarajevo od 0,2 promila je veći od prirodnog priraštaja u Federaciji Bosne i Hercegovine, gdje je negativna stopa 1,2.

Osim Kantona Sarajevo, pozitivna stopa prirodnog priraštaja ostvarena je i u Zeničko-dobojskom kantonu i to 0,2%. Najmanji prirodni priraštaj je u Posavskom kantonu koji ima negativnu stopu od 8,3 promila.

2. Zaposlenost

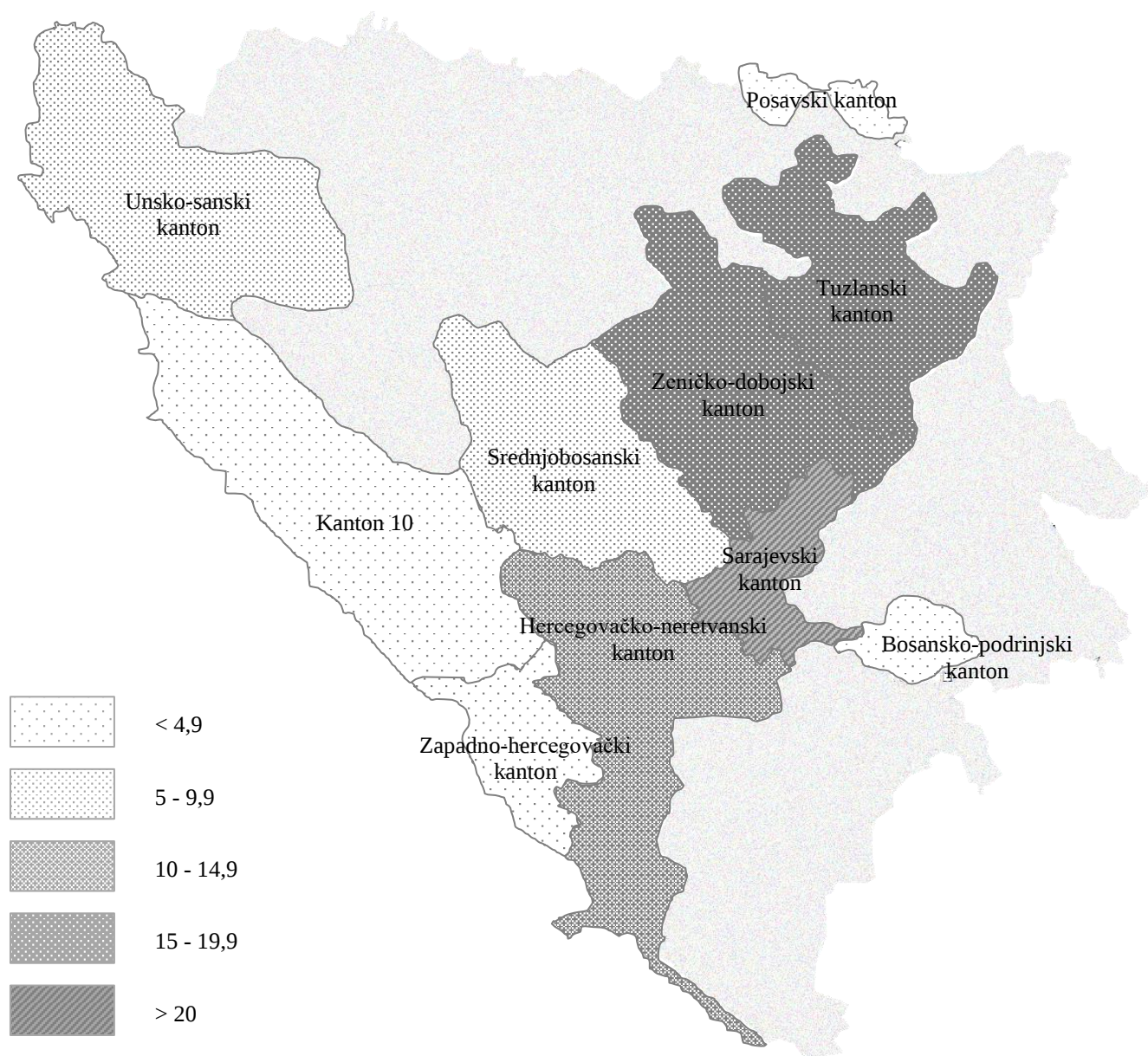
2.1 Zaposleni

U 2018. godini na području Kantona Sarajevo bilo je prosječno zaposleno 147.848 radnika, što je najveća koncentracija (28,8%) radnih mjesta u Federaciji Bosne i Hercegovine. Broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo je veći za 2,5%, ili za 3.625 radnika u odnosu na 2017. godinu. Prosječan broj zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine se povećao za 3%, odnosno za 14.756 lica.

Tabela 5. Broj zaposlenih po kantonima

Redni broj	Kantoni	Prosjek		Indeks 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	37.364	37.687	100,9	7,5	7,3
2	Posavski	6.415	6.497	101,3	1,3	1,3
3	Tuzlanski	93.445	96.461	103,2	18,7	18,8
4	Zeničko-dobojski	79.408	82.688	104,1	15,9	16,1
5	Bosansko-podrinjski	7.110	7.291	102,5	1,4	1,4
6	Srednjobosanski	49.650	50.957	102,6	10,0	9,9
7	Hercegovačko-neretvanski	52.638	54.133	102,8	10,6	10,5
8	Zapadno-hercegovački	18.440	19.322	104,8	3,7	3,8
9	Sarajevski	144.223	147.848	102,5	28,9	28,8
10	Kanton 10	10.158	10.723	105,6	2,0	2,1
Federacija BiH		498.851	513.607	103,0	100,0	100,0

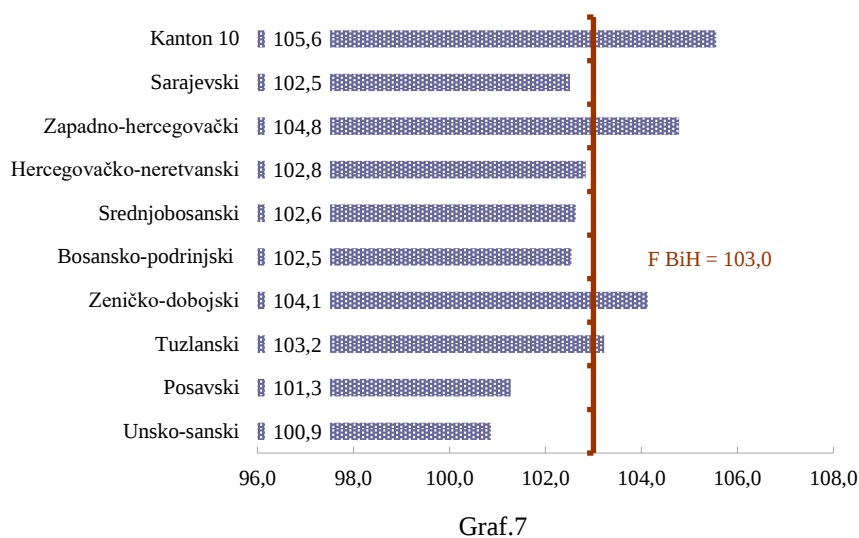
Struktura (%) zaposlenih u Federaciji BiH po kantonima, 2018.

Karta 2.

Oko 74,2% zaposlenih Federacije Bosne i Hercegovine nalazi se u četiri kantona: Sarajevskom, Tuzlanskom, Hercegovačko-neretvanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

Zaposlenost po kantonima, indeks 2018/2017.

Veći indeks zaposlenosti iznad Federacije Bosne i Hercegovine su ostvarili Kanton 10, Zapadno-hercegovački, Zeničko-dobojski i Tuzlanski kanton.

2.1 Zaposleni po područjima klasifikacije djelatnosti (KD)

U Kantonu Sarajevo najveća je kocentracija zaposlenih na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine u oblasti: informacije i komunikacije (64,6%), poslovanje nekretninama (63%), zatim administrativne i službene djelatnosti (54,2%), te finansijske djelatnosti i osiguranje (53,9%).

Tabela 6. Zaposlenost po područjima KD, prosjek 2018.

SKD	Kantoni										FBiH
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A	1.551	173	1.551	2.130	165	1.718	872	426	1.098	1.256	10.940
B	169	10	6.583	4.718		1.125	110	182	58	41	12.996
C	6.892	1.560	23.166	27.156	3.435	16.826	7.420	3.504	13.809	1.327	105.095
D	451	111	1.582	1.328	52	720	2.125	208	1.942	185	8.704
E	985	102	1.401	1.165	91	718	1.001	204	2.670	213	8.550
F	1.660	172	5.875	3.959	150	1.667	2.675	1.165	7.100	513	24.936
G	8.237	1.386	17.896	12.025	760	9.727	10.472	6.384	28.275	1.946	97.108
H	1.199	273	5.314	3.821	217	1.451	2.890	682	7.886	330	24.063
I	2.193	405	3.340	3.216	224	2.286	4.178	832	8.807	757	26.238
J	537	79	1.490	699	86	439	1.641	81	9.313	54	14.419
K	695	70	1.565	1.010	85	498	1.185	253	6.423	137	11.921
L	132		226	331	3	101	183	121	1.895	17	3.009
M	928	101	2.195	1.745	69	612	1.232	678	8.573	159	16.292
N	609	77	1.312	1.142	72	566	1.063	221	6.074	68	11.204
O	2.992	834	5.311	4.391	781	2.981	4.878	1.399	15.912	1.462	40.941
P	4.255	511	7.891	6.865	477	4.178	5.235	1.704	10.580	1.100	42.796
Q	2.616	430	6.635	4.548	407	3.311	4.754	677	10.032	739	34.149
R	825	125	1.569	1.284	109	1.356	1.274	396	2.933	265	10.136
S	761	78	1.559	1.155	108	677	945	205	4.468	154	10.110
00											0
	37.687	6.497	96.461	82.688	7.291	50.957	54.133	19.322	147.848	10.723	513.607

Šifarnik Klasifikacije djelatnosti (KD 2010):

Šifre Kantona:

- A Poljoprivreda, lov i šumarstvo
- B Vađenje ruda i kamena
- C Prerađivačka industrija
- D Prizvodnja i snabdijevanje energijom
- E Snabdijevanje vodom
- F Građevinarstvo
- G Trgovina na veliko i malo
- H Prijevoz i skladištenje
- I Hotelijerstvo i ugostiteljstvo
- J Informacije i komunikacije
- K Finansijske djelatnosti i osiguranje
- L Poslovanje nekretninama
- M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti
- N Administrativne i službene djelatnosti
- O Javna uprava i odbrana
- P Obrazovanje
- Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite
- R Umjetnost, zabava i rekreacija
- R Ostale uslužne djelatnosti
- 00 Neraspoređeno po djelatnostima

- 1. Unsko-sanski
- 2. Posavski
- 3. Tuzlanski
- 4. Zeničko-dobojski
- 5. Bosansko-podrinjski
- 6. Srednjobosanski
- 7. Hercegovačko-neretvanski
- 8. Zapadno-hercegovački
- 9. Sarajevski
- 10. Kanton 10

Tabela 7. Struktura zaposlenih po kantonima, po područjima KD u FBiH (%), 2018.

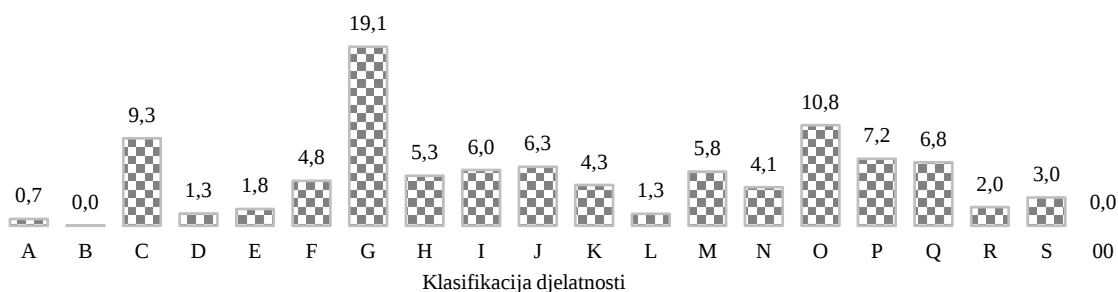
SKD	Kantoni										FBiH
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A	14,2	1,6	14,2	19,5	1,5	15,7	8,0	3,9	10,0	11,5	100,0
B	1,3	0,1	50,7	36,3	0,0	8,7	0,8	1,4	0,4	0,3	100,0
C	6,6	1,5	22,0	25,8	3,3	16,0	7,1	3,3	13,1	1,3	100,0
D	5,2	1,3	18,2	15,3	0,6	8,3	24,4	2,4	22,3	2,1	100,0
E	11,5	1,2	16,4	13,6	1,1	8,4	11,7	2,4	31,2	2,5	100,0
F	6,7	0,7	23,6	15,9	0,6	6,7	10,7	4,7	28,5	2,1	100,0
G	8,5	1,4	18,4	12,4	0,8	10,0	10,8	6,6	29,1	2,0	100,0
H	5,0	1,1	22,1	15,9	0,9	6,0	12,0	2,8	32,8	1,4	100,0
I	8,4	1,5	12,7	12,3	0,9	8,7	15,9	3,2	33,6	2,9	100,0
J	3,7	0,5	10,3	4,8	0,6	3,0	11,4	0,6	64,6	0,4	100,0
K	5,8	0,6	13,1	8,5	0,7	4,2	9,9	2,1	53,9	1,1	100,0
L	4,4	0,0	7,5	11,0	0,1	3,4	6,1	4,0	63,0	0,6	100,0
M	5,7	0,6	13,5	10,7	0,4	3,8	7,6	4,2	52,6	1,0	100,0
N	5,4	0,7	11,7	10,2	0,6	5,1	9,5	2,0	54,2	0,6	100,0
O	7,3	2,0	13,0	10,7	1,9	7,3	11,9	3,4	38,9	3,6	100,0
P	9,9	1,2	18,4	16,0	1,1	9,8	12,2	4,0	24,7	2,6	100,0
Q	7,7	1,3	19,4	13,3	1,2	9,7	1,2	2,0	29,4	2,2	100,0
R	8,1	1,2	15,5	12,7	1,1	13,4	1,1	3,9	28,9	2,6	100,0
S	7,5	0,8	15,4	11,4	1,1	6,7	1,1	2,0	44,2	1,5	100,0
00											
	7,3	1,3	18,8	16,1	1,4	9,9	10,5	3,8	28,8	2,1	100,0

U Kantonu Sarajevo je najveći broj zaposlenih u trgovini na veliko i malo 19,1%, zatim u javnoj upravi i odbrani 10,8%, te u prerađivačkoj industriji, 9,3%.

Tabela 8. Struktura zaposlenih po područjima KD u kantonima i FBiH (%), 2018.

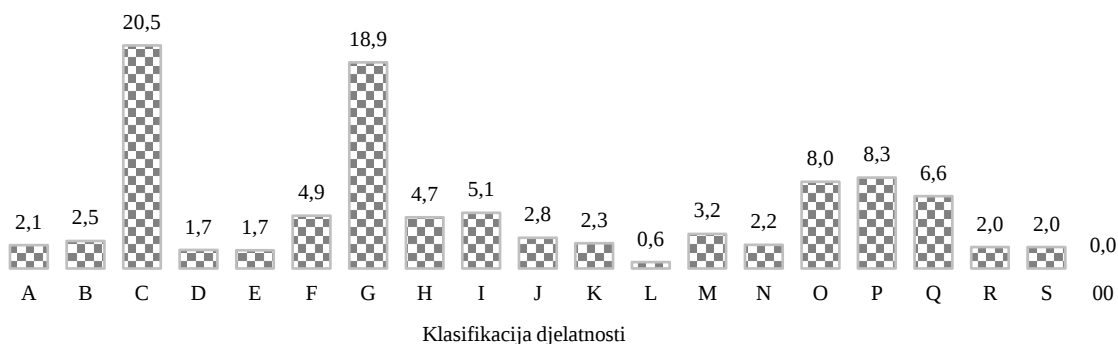
SKD	Kantoni										FBiH
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A	4,1	2,7	1,6	2,6	2,3	3,4	1,6	2,2	0,7	11,7	2,1
B	0,4	0,2	6,8	5,7	0,0	2,2	0,2	0,9	0,0	0,4	2,5
C	18,3	24,0	24,0	32,8	47,1	33,0	13,7	18,1	9,3	12,4	20,5
D	1,2	1,7	1,6	1,6	0,7	1,4	3,9	1,1	1,3	1,7	1,7
E	2,6	1,6	1,5	1,4	1,2	1,4	1,8	1,1	1,8	2,0	1,7
F	4,4	2,6	6,1	4,8	2,1	3,3	4,9	6,0	4,8	4,8	4,9
G	21,9	21,3	18,6	14,5	10,4	19,1	19,3	33,0	19,1	18,1	18,9
H	3,2	4,2	5,5	4,6	3,0	2,8	5,3	3,5	5,3	3,1	4,7
I	5,8	6,2	3,5	3,9	3,1	4,5	7,7	4,3	6,0	7,1	5,1
J	1,4	1,2	1,5	0,8	1,2	0,9	3,0	0,4	6,3	0,5	2,8
K	1,8	1,1	1,6	1,2	1,2	1,0	2,2	1,3	4,3	1,3	2,3
L	0,4	0,0	0,2	0,4	0,0	0,2	0,3	0,6	1,3	0,2	0,6
M	2,5	1,6	2,3	2,1	0,9	1,2	2,3	3,5	5,8	1,5	3,2
N	1,6	1,2	1,4	1,4	1,0	1,1	2,0	1,1	4,1	0,6	2,2
O	7,9	12,8	5,5	5,3	10,7	5,9	9,0	7,2	10,8	13,6	8,0
P	11,3	7,9	8,2	8,3	6,5	8,2	9,7	8,8	7,2	10,3	8,3
Q	6,9	6,6	6,9	5,5	5,6	6,5	8,8	3,5	6,8	6,9	6,6
R	2,2	1,9	1,6	1,6	1,5	2,7	2,4	2,0	2,0	2,5	2,0
S	2,0	1,2	1,6	1,4	1,5	1,3	1,7	1,1	3,0	1,4	2,0
00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Struktura zaposlenih po područjima KD u Kantonu Sarajevo (%), 2018.

Graf.8

Struktura zaposlenih po područjima KD u FBiH (%), 2018.

Graf.9

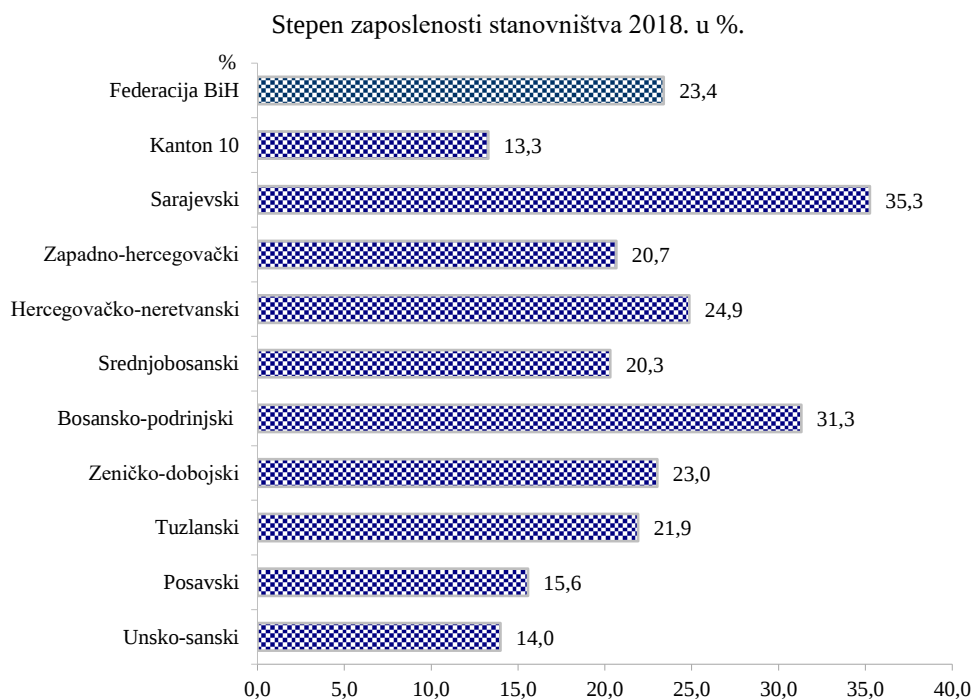
U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2018. godini najveći broj zaposlenih je u prerađivačkoj industriji 20,5%, zatim u trgovini na veliko i malo 18,9%, u obrazovanju 8,3% i javnoj upravi i odbrani 8%.

2.2 Stepen zaposlenosti stanovništva

U 2018. godini stepen zaposlenosti stanovništva Kantona Sarajevo je bio 35,3%, što je i najveći stepen zaposlenosti stanovništva na području Federacije Bosne i Hercegovine.

Tabela 9. Stepen zaposlenosti stanovništva 2018.

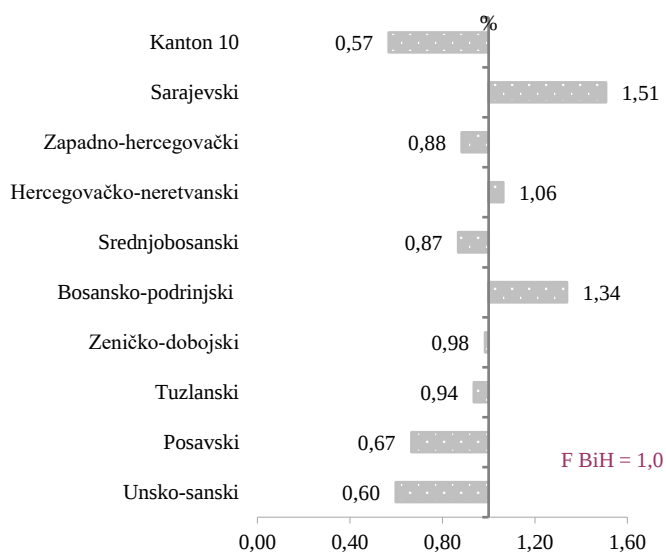
Redni broj	Kantoni	Broj stanovnika	Broj zaposlenih	Stepen zaposlenosti stanovništva (%)	Nivo stepena zaposlenosti stanovništva u odnosu na prosjek FBiH
1	Unsko-sanski	269.280	37.687	14,0	0,60
2	Posavski	41.721	6.497	15,6	0,67
3	Tuzlanski	440.351	96.461	21,9	0,94
4	Zeničko-dobojski	359.350	82.688	23,0	0,98
5	Bosansko-podrinjski	23.290	7.291	31,3	1,34
6	Srednjobosanski	250.825	50.957	20,3	0,87
7	Hercegovačko-neretvanski	217.765	54.133	24,9	1,06
8	Zapadno-hercegovački	93.529	19.322	20,7	0,88
9	Sarajevski	419.414	147.848	35,3	1,51
10	Kanton 10	80.708	10.723	13,3	0,57
	Federacija BiH	2.196.233	513.607	23,4	1,00

Graf 10.

Najmanji stepen zaposlenosti stanovništva je u Kantonu 10 i iznosi 13,3%. Stepen zaposlenosti stanovništva na području Federacije Bosne i Hercegovine je 23,4%.

Nivo stepena zaposlenosti stanovništva u odnosu na prosjek FBiH, 2018. u %.

Graf 11.

Relativni odnosi prema prosjeku Federacije Bosne i Hercegovine (stepen zaposlenosti 23,4%) ukazuju da je Kanton Sarajevo u 2018. godini razvijeniji za 51% od prosjeka FBiH. Prema ovom pokazatelju Kanton Sarajevo je najrazvijeniji kanton u Federaciji Bosne i Hercegovine. Najniži stepen zaposlenosti je u Kantonu 10, gdje je zaposlenost niža za 43% od prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine.

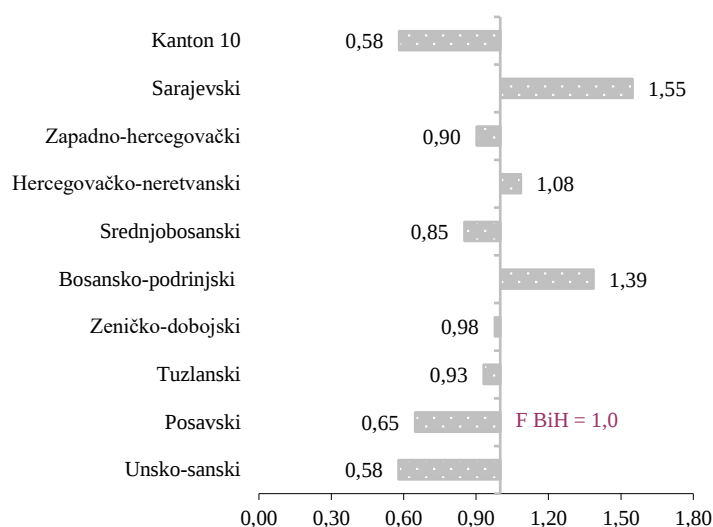
2.3 Stepen zaposlenosti radnog kontingenta

Stepen zaposlenosti se može posmatrati i prema radnom kontingentu, odnosno stanovništvu starosne dobi od 15 do 65 godina.

Tabela 10. Stepen zaposlenosti radnog kontingenta 2018.

Redni broj	Kantoni	Radni kontingent	Broj zaposlenih	Stepen zaposlenosti radnog kontingenta (%)	Nivo stepena u odnosu na prosjek FBiH
1	Unsko-sanski	194.914	37.687	19,3	0,58
2	Posavski	30.078	6.497	21,6	0,65
3	Tuzlanski	310.308	96.461	31,1	0,93
4	Zeničko-dobojski	253.510	82.688	32,6	0,98
5	Bosansko-podrinjski	15.756	7.291	46,3	1,39
6	Srednjobosanski	179.229	50.957	28,4	0,85
7	Hercegovačko-neretvanski	149.499	54.133	36,2	1,08
8	Zapadno-hercegovački	64.163	19.322	30,1	0,90
9	Sarajevski	286.115	147.848	51,7	1,55
10	Kanton 10	55.242	10.723	19,4	0,58
	Federacija BiH	1.538.814	513.607	33,4	1,00

Nivo stepena zaposlenosti radnog kontingenta u odnosu na prosjek FBiH, 2018.

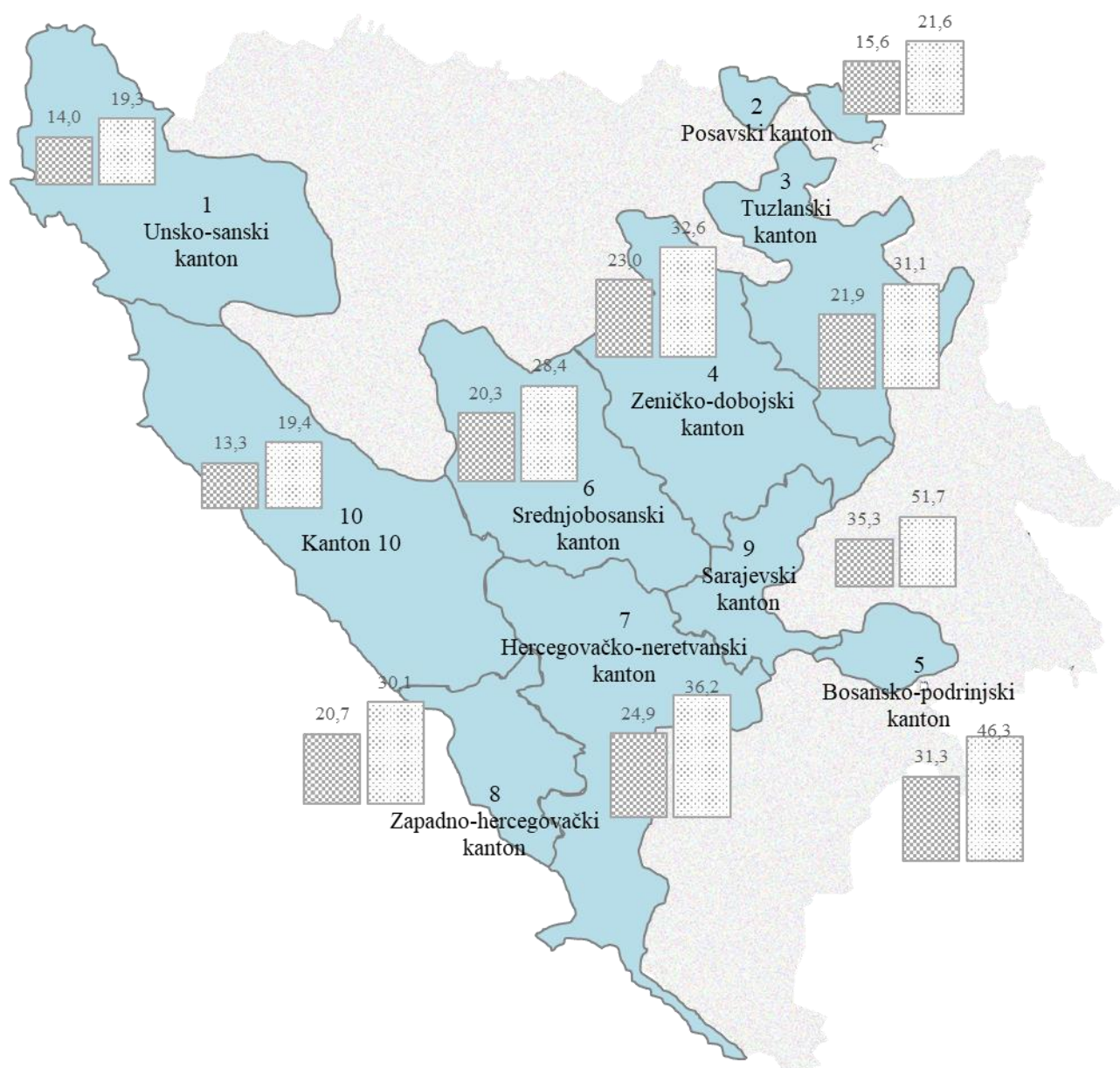

Graf 12.

Sa stepenom zaposlenosti radnog kontigenta od 51,7% u 2018. godini, Kanton Sarajevo ima najviše angažovanog radnog kontigenta stanovništva na području Federacije Bosne i Hercegovine, dok nižu stopu zaposlenosti ima Bosansko-podrinjski 46,3%, Hercegovačko-neretvanski 36,2%, i Zeničko-dobojski kanton 32,6%, a najniži stepen zaposlenosti radnog kontigenta ima Unsko-sanski kanton 19,3%.

Stepen zaposlenosti radnog kontigenta u Federaciji Bosne i Hercegovine je 33,4%. Samo tri kantona imaju veću stopu zaposlenosti radnog kontigenta od prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine, a to su Sarajevski, Bosansko-podrinjski i Hercegovačko-neretvanski kanton.

Stepeni zaposlenosti u kantonima Federacije BiH, 2018. (struktura u %)

Karta 3.

3. Nezaposlenost

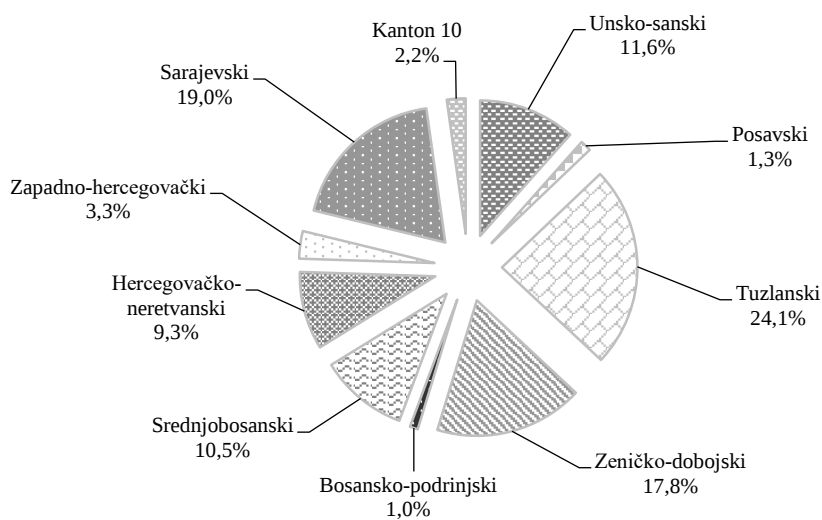
3.1 Nezaposleni

Krajem 2018. godine na području Kantona Sarajevo bilo je 62.561 nezaposlenih lica, što je oko 19% nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Tabela 11. Broj nezaposlenih po kantonima

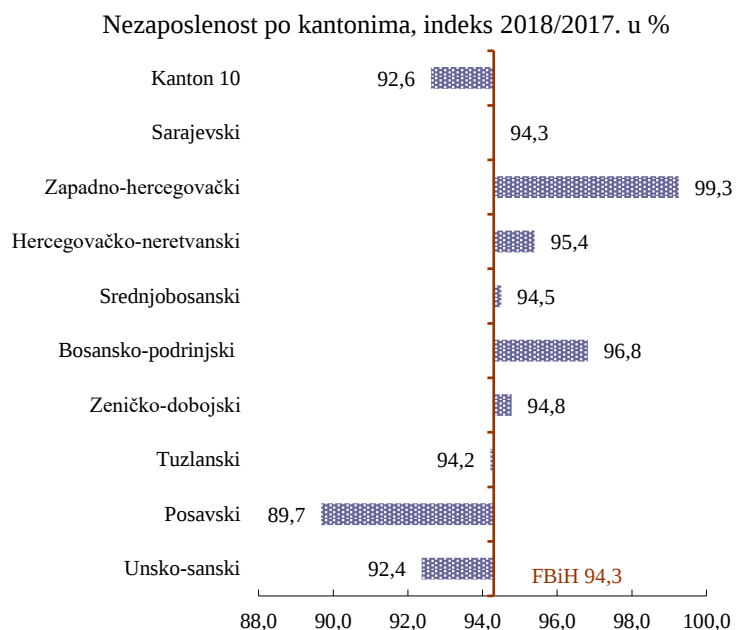
Redni broj	Kantoni	XII 2017	XII 2018	Indeks $\frac{\text{XII 2018}}{\text{XII 2017}}$	Struktura (%)	
					2017	2018
1	Unsko-sanski	41.326	38.172	92,4	11,8	11,6
2	Posavski	4.864	4.362	89,7	1,4	1,3
3	Tuzlanski	84.250	79.378	94,2	24,1	24,1
4	Zeničko-dobojski	61.801	58.577	94,8	17,7	17,8
5	Bosansko-podrinjski	3.273	3.169	96,8	0,9	1,0
6	Srednjobosanski	36.799	34.777	94,5	10,5	10,5
7	Hercegovačko-neretvanski	32.183	30.703	95,4	9,2	9,3
8	Zapadno-hercegovački	10.901	10.820	99,3	3,1	3,3
9	Sarajevski	66.325	62.561	94,3	19,0	19,0
10	Kanton 10	7.977	7.388	92,6	2,3	2,2
	Federacija BiH	349.699	329.907	94,3	100,0	100,0

Struktura nezaposlenih u FBiH po kantonima, 2018.

Graf 13

Broj nezaposlenih u Kantonu Sarajevo u decembru 2018. godine se smanjio za 5,7% u odnosu na broj nezaposlenih u decembru 2017. godine. Do smanjenja nezaposlenosti u istom periodu došlo je u svim kantonima na području FBiH. Nezaposlenost u Federaciji Bosne i Hercegovine smanjena je za 5,7% u 2017. godini.

Graf 14.

Najveća koncentracija nezaposlenih lica je u Tuzlanskom kantonu (24,1%), Sarajevskom kantonu (19%), te u Zeničko-dobojskom (17,8%).

3.2 Stepenn nezaposlenosti stanovništva

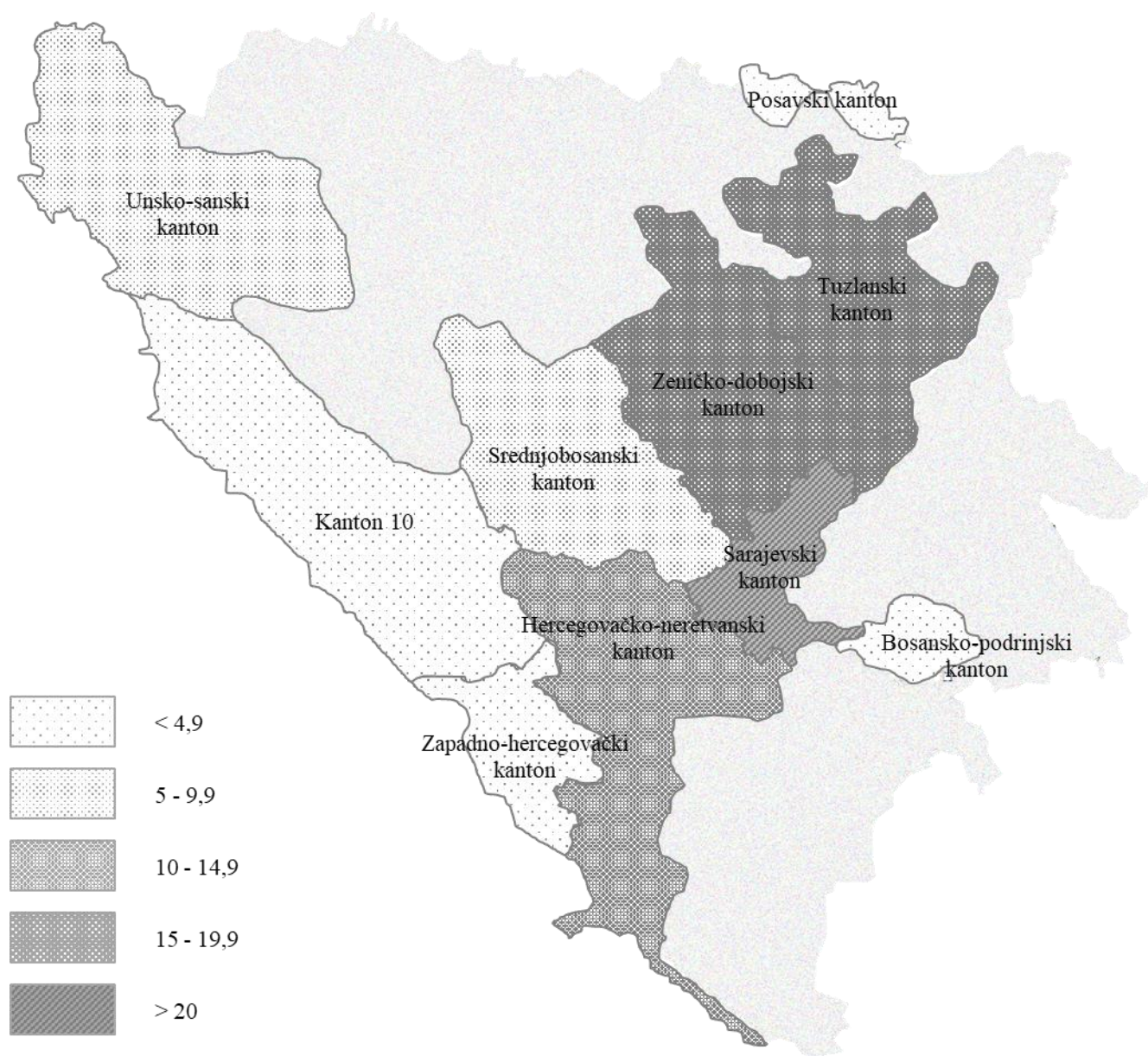
Stepenn nezaposlenosti stanovništva u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2018. godini iznosi 15%. Najveći stepenn nezaposlenosti je u Tuzlanskom (18%) i Zeničko-dobojskom kantonu (16,3%).

Tabela 12. Stepenn nezaposlenosti stanovništva 2018.

Redni broj	Kantoni	Broj stanovnika	Broj nezaposlenih	Stepenn nezaposlenosti stanovništva (%)
1	Unsko-sanski	269.280	38.172	14,2
2	Posavski	41.721	4.362	10,5
3	Tuzlanski	440.351	79.378	18,0
4	Zeničko-dobojski	359.350	58.577	16,3
5	Bosansko-podrinjski	23.290	3.169	13,6
6	Srednjobosanski	250.825	34.777	13,9
7	Hercegovačko-neretvanski	217.765	30.703	14,1
8	Zapadno-hercegovački	93.529	10.820	11,6
9	Sarajevski	419.414	62.561	14,9
10	Kanton 10	80.708	7.388	9,2
	Federacija BiH	2.196.233	329.907	15,0

Najmanje nezaposlenih u odnosu na ukupan broj stanovnika je u Kantonu 10, 9,2%, zatim u Posavskom 10,5% i Zapadno-hercegovačkom kantonu 11,6%.

Učešće i stepen nezaposlenih po kantonima u Federaciji BiH, 2018. (struktura u %)

Karta 4.

3.3 Stopa nezaposlenosti

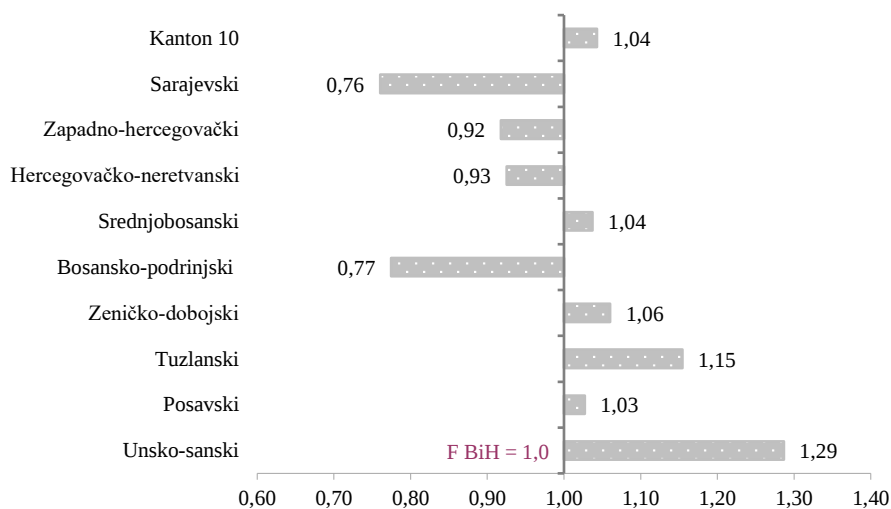
Stopa nezaposlenosti predstavlja odnos broja nezaposlenih i ukupne radne snage (zbir registrovanih zaposlenih i nezaposlenih). Tako je stopa nezaposlenosti u 2018. godini na području Kantona Sarajevo 29,7%, što je najniža stopa nezaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Stopa nezaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 39,1%.

Tabela 13. Stopa nezaposlenosti radne snage u 2018. godini

Redni broj	Kantoni	Radna snaga	Stopa nezaposlenosti	Nivo stope u odnosu na FBiH
1	Unsko-sanski	75.859	50,3	1,29
2	Posavski	10.859	40,2	1,03
3	Tuzlanski	175.839	45,1	1,15
4	Zeničko-dobojski	141.265	41,5	1,06
5	Bosansko-podrinjski	10.460	30,3	0,77
6	Srednjobosanski	85.734	40,6	1,04
7	Hercegovačko-neretvanski	84.836	36,2	0,93
8	Zapadno-hercegovački	30.142	35,9	0,92
9	Sarajevski	210.409	29,7	0,76
10	Kanton 10	18.111	40,8	1,04
	Federacija BiH	843.514	39,1	1,00

Nivo stope nezaposlenosti radne snage u odnosu na prosjek FBiH, 2018.

Graf 15.

Stopu nezaposlenosti iznad prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine imaju Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednjobosanski kanton i Kanton 10, dok stopu nezaposlenosti ispod prosjeka imaju Hercegovačko-neretvanski, Zapadno-hercegovački, Bosansko-podrinjski i Sarajevski kanton.

3.4 Nezaposleni prema stručnoj spremi

Krajem 2018. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine od ukupnog broja nezaposlenih je 31,8% kvalifikovanih radnika, 29,5% je nekvalifikovanih i 27,3% radnika sa srednjom stručnom spremom.

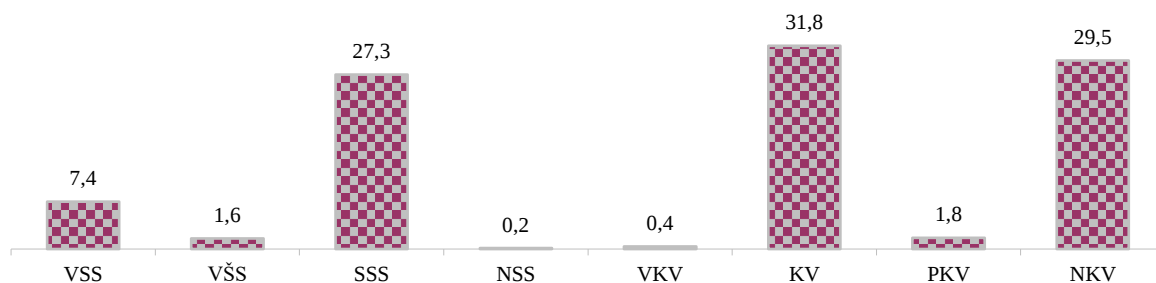
Tabela 14. Nezaposleni prema stručnoj spremi, XII 2018.

Redni broj	Kantoni	Stručna sprema								Ukupno
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	
1	Unsko-sanski	1.772	331	8.267	63	114	10.901	1.226	15.498	38.172
2	Posavski	129	116	1.101		5	1.290	345	1.376	4.362
3	Tuzlanski	5.211	363	22.154	26	269	25.064	1.196	25.095	79.378
4	Zeničko-dobojski	3.406	273	13.906	121	314	21.606	1.627	17.324	58.577
5	Bosansko-podrinjski	252	18	863	7	13	892	25	1.099	3.169
6	Srednjobosanski	1.068	1.417	8.602		137	12.175	428	10.950	34.777
7	Hercegovačko-neretvanski	2.688	1.580	9.648		76	10.129	379	6.203	30.703
8	Zapadno-hercegovački	957	567	3.579		15	4.235	137	1.330	10.820
9	Sarajevski	8.318	626	19.844	290	304	16.004	332	16.843	62.561
10	Kanton 10	673	102	2.152		2	2.648	123	1.688	7.388
	Federacija BiH	24.474	5.393	90.116	507	1.249	104.944	5.818	97.406	329.907

Tabela 15. Struktura nezaposleni prema stručnoj spremi, XII 2018.

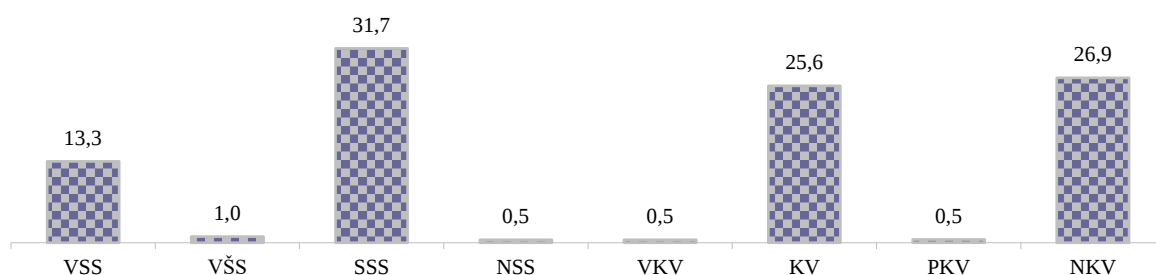
Redni broj	Kantoni	Stručna sprema								Ukupno
		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	
1	Unsko-sanski	4,6	0,9	21,7	0,2	0,3	28,6	3,2	40,6	100,0
2	Posavski	3,0	2,7	25,2	0,0	0,1	29,6	7,9	31,5	100,0
3	Tuzlanski	6,6	0,5	27,9	0,0	0,3	31,6	1,5	31,6	100,0
4	Zeničko-dobojski	5,8	0,5	23,7	0,2	0,5	36,9	2,8	29,6	100,0
5	Bosansko-podrinjski	8,0	0,6	27,2	0,2	0,4	28,1	0,8	34,7	100,0
6	Srednjobosanski	3,1	4,1	24,7	0,0	0,4	35,0	1,2	31,5	100,0
7	Hercegovačko-neretvanski	8,8	5,1	31,4	0,0	0,2	33,0	1,2	20,2	100,0
8	Zapadno-hercegovački	8,8	5,2	33,1	0,0	0,1	39,1	1,3	12,3	100,0
9	Sarajevski	13,3	1,0	31,7	0,5	0,5	25,6	0,5	26,9	100,0
10	Kanton 10	9,1	1,4	29,1	0,0	0,0	35,8	1,7	22,8	100,0
	Federacija BiH	7,4	1,6	27,3	0,2	0,4	31,8	1,8	29,5	100,0

Struktura nezaposlenosti prema stručnoj spremi u FBiH, XII 2018.

Graf 16.

Struktura nezaposlenosti prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo, XII 2018.

Graf 17.

U Kantonu Sarajevo od ukupnog broja nezaposlenih je 31,7% radnika sa srednjom stručnom spremom, 26,9% je nekvalificiranih, te 25,6% kvalificiranih radnika.

Tabela 16. Nezaposlena stručna i nestručna lica i struktura, XII 2018.

Red broj	Kantoni	Stručna lica	Nestručna lica	Ukupno	Stručna lica	Nestručna lica	Ukupno
1	Unsko-sanski	21.385	16.787	38.172	56,0	44,0	100,0
2	Posavski	2.641	1.721	4.362	60,5	39,5	100,0
3	Tuzlanski	53.061	26.317	79.378	66,8	33,2	100,0
4	Zeničko-dobojski	39.505	19.072	58.577	67,4	32,6	100,0
5	Bosansko-podrinjski	2.038	1.131	3.169	64,3	35,7	100,0
6	Srednjobosanski	23.399	11.378	34.777	67,3	32,7	100,0
7	Hercegovačko-neretvanski	24.121	6.582	30.703	78,6	21,4	100,0
8	Zapadno-hercegovački	9.353	1.467	10.820	86,4	13,6	100,0
9	Sarajevski	45.096	17.465	62.561	72,1	27,9	100,0
10	Kanton 10	5.577	1.811	7.388	75,5	24,5	100,0
	Federacija BiH	226.176	103.731	329.907	68,6	31,4	100,0

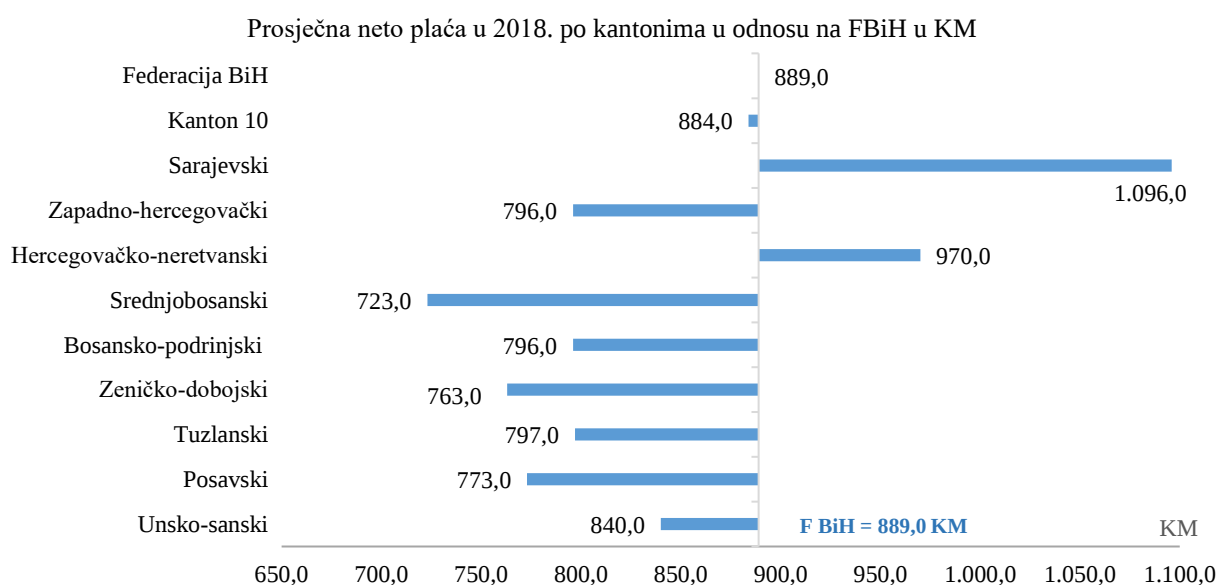
Kanton Sarajevo ima 72,1% nezaposlenih stručnih lica (KV, VKV, SSS, VŠS i VSS), a 27,9% su nezaposlena nestručna lica (NKV, PKV i NSS). U Federaciji Bosne i Hercegovine je 68,6% nezaposlenih stručnih lica, a 31,4% su nezaposlena nestručna lica (Tabela 16).

4. Plaće

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u 2018. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 889,0 KM. Kanton Sarajevo je imao najveću prosječnu plaću 1.096,0 KM, a najniža je u Srednjobosanskom kantonu 723,0 KM.

Tabela 17. Prosječna neto plaća po područjima KD i kantonima 2018. godine u KM

SKD	Kantoni										FBiH
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A	816,0	375,0	731,0	796,0	932,0	933,0	699,0	494,0	926,0	1.060,0	858,0
B	661,0		983,0	1.072,0		961,0	445,0	871,0	903,0	737,0	1.007,0
C	646,0	534,0	610,0	593,0	716,0	556,0	869,0	859,0	772,0	508,0	646,0
D	1.636,0	1.741,0	1.607,0	1.533,0	1.575,0	1.579,0	1.785,0	1.708,0	1.620,0	1.677,0	1.640,0
E	875,0	802,0	875,0	810,0	620,0	778,0	957,0	923,0	968,0	909,0	894,0
F	451,0	594,0	508,0	526,0	630,0	482,0	521,0	634,0	753,0	877,0	586,0
G	536,0	519,0	548,0	559,0	529,0	600,0	620,0	632,0	841,0	530,0	649,0
H	801,0	687,0	697,0	687,0	715,0	691,0	1.175,0	653,0	1.026,0	562,0	879,0
I	479,0	448,0	548,0	448,0	412,0	483,0	594,0	439,0	565,0	438,0	530,0
J	1.174,0	1.140,0	1.116,0	1.214,0	1.289,0	1.023,0	1.465,0	1.532,0	1.336,0	1.438,0	1.309,0
K	1.207,0	1.204,0	1.240,0	1.127,0	1.247,0	1.145,0	1.504,0	1.234,0	1.667,0	1.029,0	1.508,0
L	1.180,0		568,0	659,0		448,0	799,0	692,0	898,0		770,0
M	849,0	695,0	959,0	824,0		790,0	694,0	1.098,0	1.186,0	709,0	1.060,0
N	747,0	922,0	568,0	626,0	767,0	832,0	656,0	1.080,0	569,0	1.161,0	609,0
O	1.274,0	1.131,0	1.169,0	1.134,0	1.074,0	1.138,0	1.244,0	1.132,0	1.429,0	1.129,0	1.275,0
P	909,0	881,0	829,0	761,0	810,0	756,0	894,0	872,0	1.100,0	923,0	897,0
Q	1.146,0	1.123,0	1.181,0	1.193,0	1.088,0	1.101,0	1.097,0	1.108,0	1.326,0	1.131,0	1.196,0
R	572,0	407,0	657,0	567,0	628,0	420,0	491,0	436,0	993,0	386,0	649,0
S	644,0		872,0	650,0	858,0	603,0	1.013,0	461,0	1.298,0		1.025,0
oo											
Ukupno	840,0	773,0	797,0	763,0	796,0	723,0	970,0	796,0	1.096,0	884,0	889,0

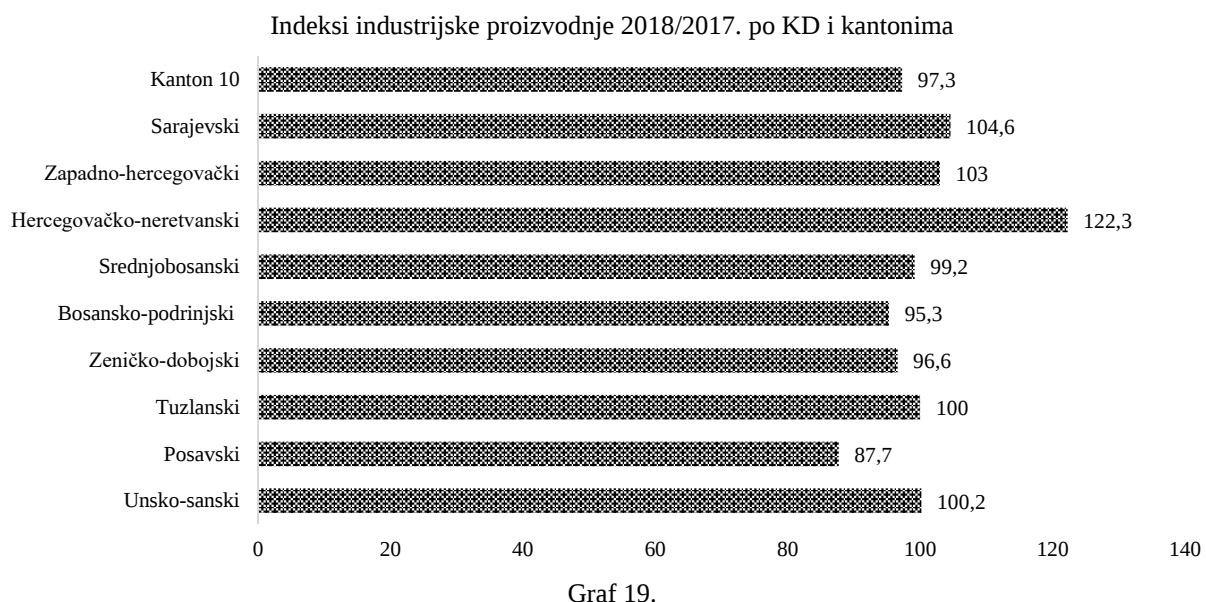
Graf 18.

5. Industrija

Na području Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini ukupna industrijska proizvodnja veća je za 0,8% u odnosu na 2017. godinu. U Kantonu Sarajevo u 2018. godini industrijska proizvodnja je veća za 4,6% u odnosu na 2017. godinu.

Tabela 18. Indeksi industrijske proizvodnje 2018/2017 po KD i kantonima

KD		Kantoni										FBiH
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
AI	Intermedijarni proizvodi	96,2	81,1	103	95,3	90,3	96,8	101,5	102,6	114,3	98,6	98,7
AE	Energija	99,9	97,6	96,8	97,5	99,2	104,3	143,8		98,3		103,1
BB	Kapitalni proizvodi	105,5	111,1	103,8	94,4	90,2	112,8	111,5	36,7	107,7		100,6
CD	Trajni proizvodi za široku potrošnju	100,1	80,9	100,8	112,3	150,3	96,8	96,2		96,7		99,5
CN	Netrajni proizvodi za široku potrošnju	99,7	99,2	103	97	100,3	96,8	90,3	106,0	103,3	88,9	101,3
Prema područjima i oblastima KD-a												
BB	Vađenje ruda i kamena	107		98,1	98,4	122,8	99,4	98,1	96,5	102,7		99,4
C	Prerađivačka industrija	100,2	86,6	103,6	96,1	95,2	98,0	101,0	103,1	106,0	97,3	99,8
D	Proiz.i snabd.el.ener. gasom i vodom	99,9	97,6	94,6	97,2	99,2	110,4	143,8		98,4		106,1
Ukupno		100,2	87,7	100,0	96,6	95,3	99,2	122,3	103,0	104,6	97,3	100,8

Pad industrijske proizvodnje evidentiran je u Bosansko-podrinjskom (4,7), Zeničko-dobojskom (3,4%), Kantonu 10 (2,7%), Posavskom kantonu (2,3%) i Srednjobosanskom kantonu (0,8%).

6. Turizam

6.1 Turisti

Na području Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini je boravilo 1.068.702 turista, od čega 21,2% domaćih i 78,8% stranih turista. Broj turista u Federaciji Bosni i Hercegovini u 2018. godini više je za 119.939 turista u odnosu na 2017. godinu ili za 12,6%.

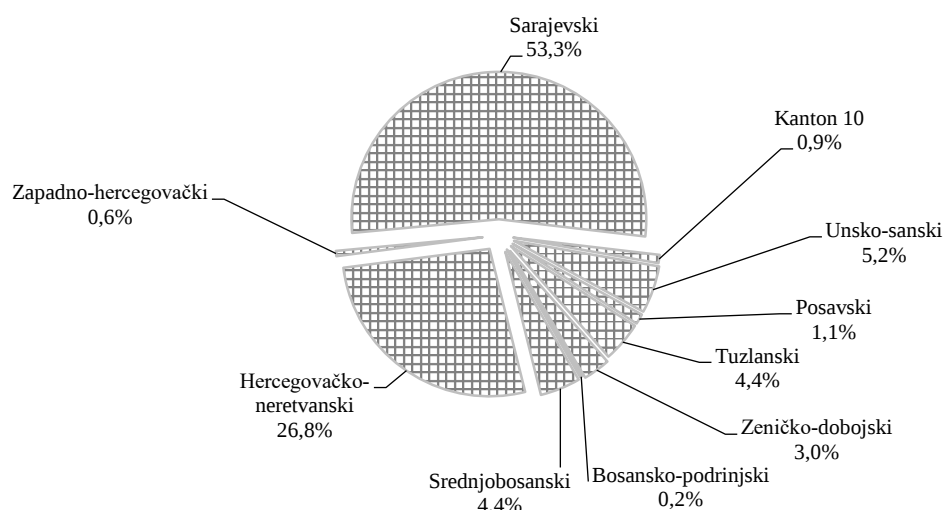
Najviše turista, 570.059 je boravilo u Kantonu Sarajevo što predstavlja 53,3% ukupnog broja turista u Federaciji Bosne i Hercegovine. To je istovremeno više za 87.618 turista, ili za 18,2% u odnosu na 2017. godinu.

Najmanje turista je boravilo u Bosansko-podrinjskom kantonu, 2.523 ili 0,2% ukupnog broja turista Federacije Bosne i Hercegovine.

Tabela 19. Broj turista po kantonima 2018.

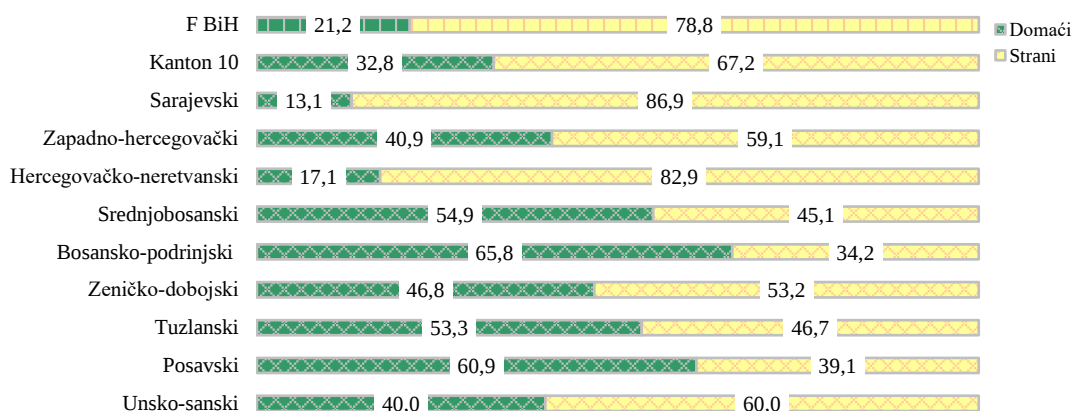
Redni broj	Kantoni	Turisti 2017			Turisti 2018			Indeks 2018/2017		
		Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
1	Unsko-sanski	50.297	23.578	26.719	55.542	22.196	33.346	110,4	94,1	124,8
2	Posavski	10.096	6.348	3.748	12.025	7.319	4.706	119,1	115,3	125,6
3	Tuzlanski	46.231	25.080	21.151	47.077	25.096	21.981	101,8	100,1	103,9
4	Zeničko-dobojski	25.219	12.446	12.773	31.642	14.794	16.848	125,5	118,9	131,9
5	Bosansko-podrinjski	2.474	1.689	785	2.523	1.661	862	102,0	98,3	109,8
6	Srednjobosanski	48.132	27.733	20.399	47.142	25.885	21.257	97,9	93,3	104,2
7	Hercegovačko-neretvanski	270.810	48.585	222.225	286.814	48.962	237.852	105,9	100,8	107,0
8	Zapadno-hercegovački	3.614	1.318	2.296	6.134	2.508	3.626	169,7	190,3	157,9
9	Sarajevski	482.441	59.848	422.593	570.059	74.703	495.356	118,2	124,8	117,2
10	Kanton 10	9.449	3.145	6.304	9.744	3.196	6.548	103,1	101,6	103,9
	Federacija BiH	948.763	209.770	738.993	1.068.702	226.320	842.382	112,6	107,9	114,0

Učešće kantona u ukupnom broju turista u FBiH 2018. (%)

Graf 20.

Struktura turista po kantonima FBiH 2018. (%)

Graf 21.

Od ukupnog broja turista sa područja Kantona Sarajevo 86,9% su strani turisti.

6.2 Noćenja

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2018. godini je registrovano 2.088.946 noćenja turista, što je povećanje za 12,3% u odnosu na prethodnu godinu. Od ukupnog broja noćenja 80,4% su noćenja stranih turista i 19,6% noćenja domaćih turista.

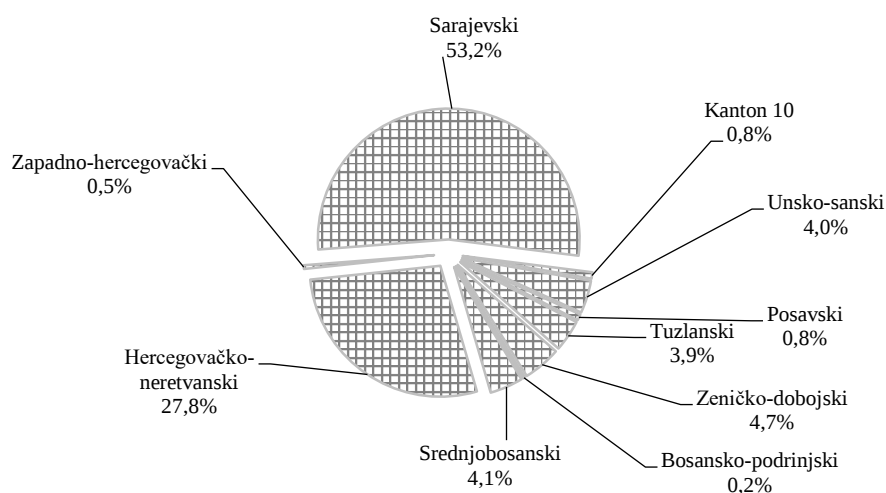
Najviše noćenja turista, 1.111.631 je ostvareno u Kantonu Sarajevo što predstavlja 53,2% ukupnog broja noćenja turista u Federaciji Bosne i Hercegovine. Najmanje noćenja turista je registrovano u Bosansko-podrinjskom 0,2% i Zapadno-hercegovačkom kantonu, 0,5% ukupnog broja noćenja turista u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Tabela 20. Noćenja turista po kantonima 2018.

Redni broj	Kantoni	Noćenja turista 2017.			Noćenja turista 2018.			Indeks 2018/2017		
		Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
1	Unsko-sanski	75.976	34.405	41.571	84.467	32.325	52.142	111,2	94,0	125,4
2	Posavski	13.988	8.288	5.700	16.215	9.410	6.805	115,9	113,5	119,4
3	Tuzlanski	80.011	39.172	40.839	81.512	38.117	43.395	101,9	97,3	106,3
4	Zeničko-dobojski	52.123	22.241	29.882	97.187	55.429	41.758	186,5	249,2	139,7
5	Bosansko-podrinjski	5.330	3.890	1.440	5.213	3.729	1.484	97,8	95,9	103,1
6	Srednjobosanski	88.194	50.439	37.755	85.427	46.590	38.837	96,9	92,4	102,9
7	Hercegovačko-neretvanski	553.847	95.552	458.295	581.214	93.459	487.755	104,9	97,8	106,4
8	Zapadno-hercegovački	5.984	1.841	4.143	9.517	3.243	6.274	159,0	176,2	151,4
9	Sarajevski	967.204	102.724	864.480	1.111.631	121.493	990.138	114,9	118,3	114,5
10	Kanton 10	17.689	5.291	12.398	16.563	4.872	11.691	93,6	92,1	94,3
	Federacija BiH	1.860.346	363.843	1.496.503	2.088.946	408.667	1.680.279	112,3	112,3	112,3

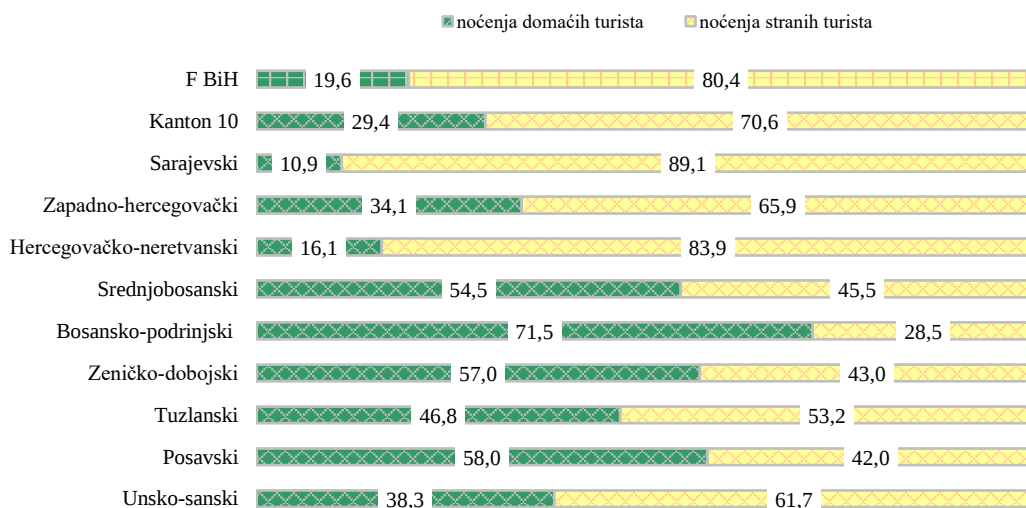
Ostvarena noćenja turista u Kantonu Sarajevo veća su za 14,9% u odnosu na ostvarena noćenja u 2017. godini.

Učešće kantona u ukupnom broju noćenja turista u FBiH 2018. (%)

Graf 22.

Struktura noćenja turista po kantonima FBiH 2018. (%)

Graf 23.

Od ukupnog broja noćenja na području Kantona Sarajevo 89,1% su noćenja stranih turista.

7. Vanjska trgovina

7.1 Uvoz i izvoz

U toku 2018. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,5 milijardi, što je za 1,4% više u odnosu na 2017.

U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od skoro 4,7 milijarde KM, što je za 6,3% više u odnosu na 2017. godinu kada je vrijednost uvoza u Kantonu Sarajevo iznosila oko 4,4 milijardi KM.

U toku 2018. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Federacije Bosne i Hercegovine ostvaren je u vrijednosti od preko 7,9 milijardi KM, što je za 9,1% više u odnosu na 2017. godinu kada je ostvarena vrijednost izvoza iznosila preko 7,2 milijarde KM.

U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od oko 13,2 milijarde KM, što je za 6,4% više u odnosu na 2017. godinu kada je vrijednost uvoza na područje Federacije Bosne i Hercegovine iznosila oko 12,4 milijarde KM.

Tabela 21. Izvoz i uvoz po kantonima (u hiljadama KM)

Redni broj	Kantoni	Izvoz		Indeks 2018/2017	Uvoz		Indeks 2018/2017
		2017	2018		2017	2018	
1	Unsko-sanski	310.769	342.783	110,3	372.235	390.672	105,0
2	Posavski	125.955	125.344	99,5	223.896	219.528	98,0
3	Tuzlanski	1.548.913	1.729.499	111,7	1.791.190	1.942.320	108,4
4	Zeničko-dobojski	1.485.696	1.709.002	115,0	1.644.096	1.814.030	110,3
5	Bosansko-podrinjski	165.691	159.046	96,0	104.548	115.056	110,1
6	Srednjobosanski	715.158	770.048	107,7	974.872	980.224	100,5
7	Hercegovačko-neretvanski	784.529	863.117	110,0	1.368.980	1.395.143	101,9
8	Zapadno-hercegovački	517.213	571.985	110,6	1.404.633	1.522.627	108,4
9	Sarajevski	1.518.519	1.540.432	101,4	4.402.546	4.678.033	106,3
10	Kanton 10	75.998	95.400	125,5	99.447	126.708	127,4
	Federacija BiH	7.248.441	7.906.656	109,1	12.386.443	13.184.341	106,4

Izvoz Kantona Sarajevo je smanjio učešće u ukupnom izvozu Federacije Bosne i Hercegovine sa 21% u 2017. godini na 19,5% u 2018. godini.

U ukupnom izvozu Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini najveće učešće ima Tuzlanski kanton 21,9%.

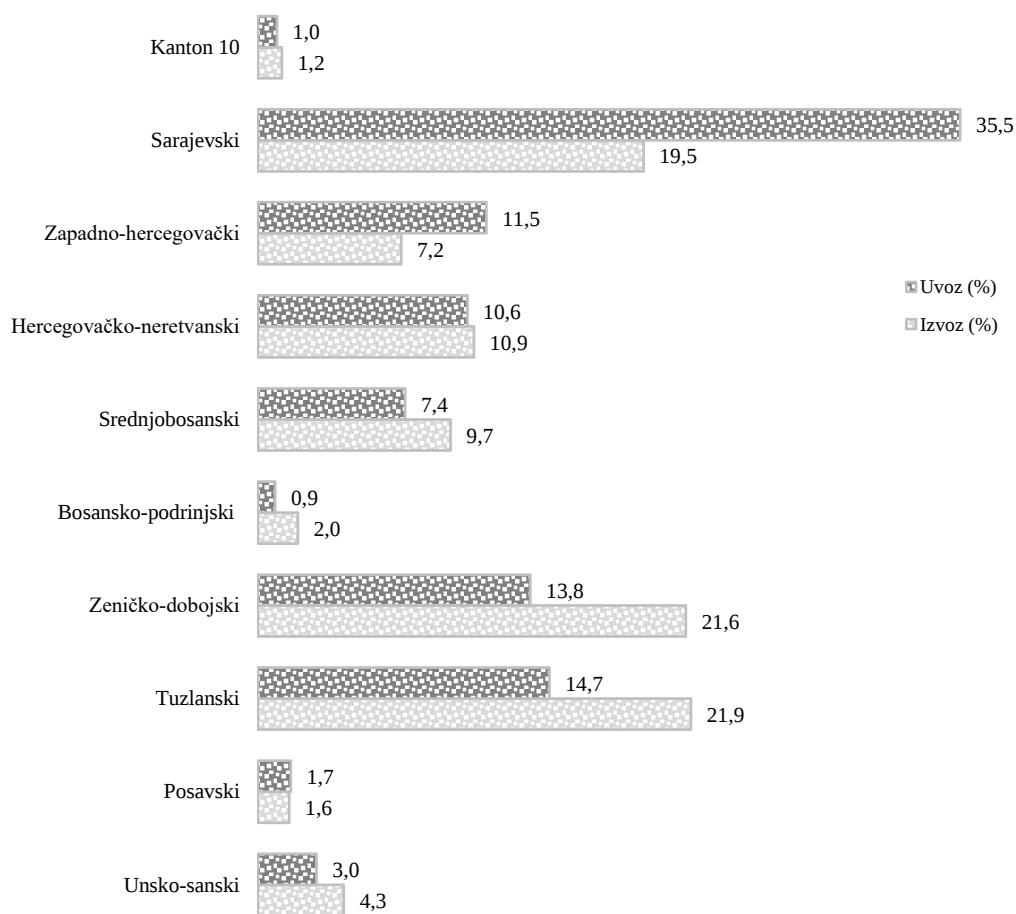
Struktura uvoza Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima ukazuje da, i u 2017. i u 2018. godini, Kanton Sarajevo ima najveće učešće u ukupnom uvozu Federacije Bosne i Hercegovine. Učešće je 35,5% i u 2017. i 2018. godini.

U strukturi izvoza Federacije Bosne i Hercegovine najmanje učestvuje Kanton 10 sa 1,2%, a u strukturi uvoza najmanje učestvuje Bosansko-podrinjski kanton sa 0,9 i Kanton 10 sa 1,0%.

Tabela 22. Struktura izvoza i uvoza i stepen pokrivenosti uvoza izvozom po kantonima

Redni broj	Kantoni	Izvoz (%)		Uvoz (%)		Stepen pokrivenosti uvoza izvozom (%)	
		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Unsko-sanski	4,3	4,3	3,0	3,0	83,5	87,7
2	Posavski	1,7	1,6	1,8	1,7	56,3	57,1
3	Tuzlanski	21,4	21,9	14,5	14,7	86,5	89,0
4	Zeničko-dobojski	20,5	21,6	13,3	13,8	90,4	94,2
5	Bosansko-podrinjski	2,3	2,0	0,8	0,9	158,5	138,2
6	Srednjobosanski	9,9	9,7	7,9	7,4	73,4	78,6
7	Hercegovačko-neretvanski	10,8	10,9	11,1	10,6	57,3	61,9
8	Zapadno-hercegovački	7,1	7,2	11,3	11,5	36,8	37,6
9	Sarajevski	20,9	19,5	35,5	35,5	34,5	32,9
10	Kanton 10	1,0	1,2	0,8	1,0	76,4	75,3
	Federacija BiH	100,0	100,0	100,0	100,0	58,5	60,0

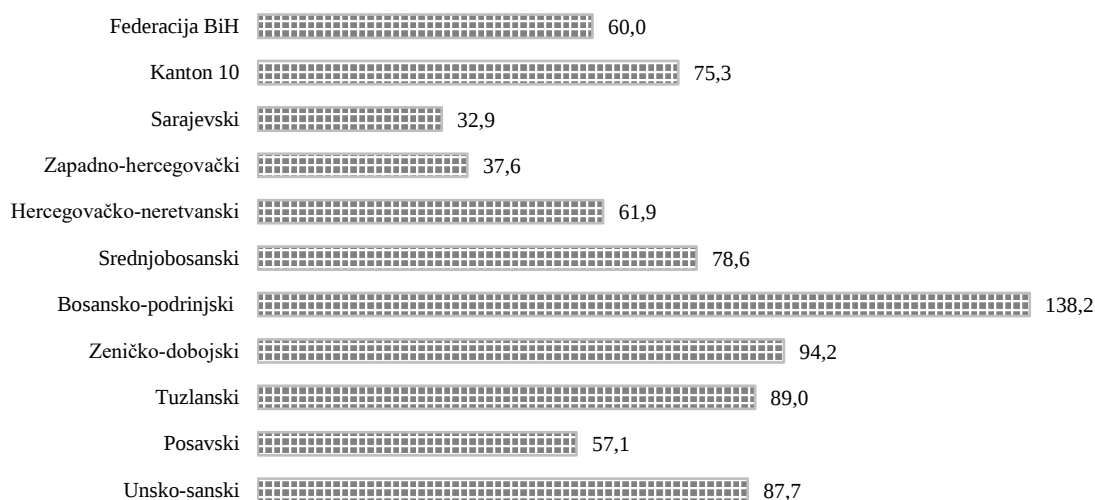
Struktura izvoza i uvoza po kantonima u FBiH (%), 2018.

Graf 24.

U Federaciji Bosne i Hercegovine je ostvaren stepen pokrivenosti uvoza izvozom, 60% u 2018. godini. Stepenn pokrivenosti uvoza izvozom Kantona Sarajevo je smanjen sa 34,5% u 2017. godini na 32,9% u 2018. godini.

Stepen pokrivenosti uvoza izvozom po kantonima u FBiH, 2018. (%).

Graf 25.

7.2 Obim vanjsko-trgovinske razmjene

U toku 2018. godine na području Federacije Bosne i Hercegovine ostvaren je ukupan obim vanjsko-trgovinske razmjene u vrijednosti od oko 21,1 milijardi KM.

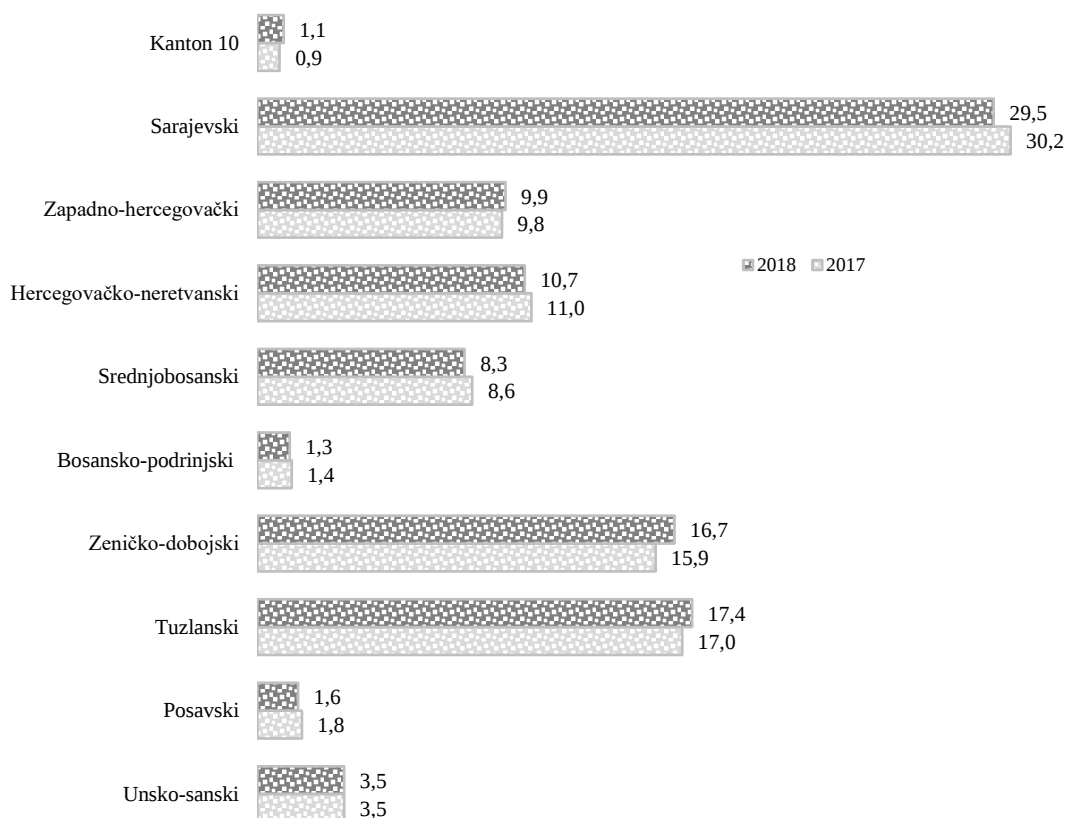
Tabela 23. Obim vanjsko-trgovinske razmjene (u hiljadama KM), struktura i indeks

Redni broj	Kantoni	2017		2018		Indeks 2018/2017
		Obim	%	Obim	%	
1	Unsko-sanski	683.004	3,5	733.455	3,5	107,4
2	Posavski	349.851	1,8	344.872	1,6	98,6
3	Tuzlanski	3.340.103	17,0	3.671.819	17,4	109,9
4	Zeničko-dobojski	3.129.792	15,9	3.523.032	16,7	112,6
5	Bosansko-podrinjski	270.239	1,4	274.102	1,3	101,4
6	Srednjobosanski	1.690.030	8,6	1.750.272	8,3	103,6
7	Hercegovačko-neretvanski	2.153.509	11,0	2.258.260	10,7	104,9
8	Zapadno-hercegovački	1.921.846	9,8	2.094.612	9,9	109,0
9	Sarajevski	5.921.065	30,2	6.218.465	29,5	105,0
10	Kanton 10	175.445	0,9	222.108	1,1	126,6
	Federacija BiH	19.634.884	100,0	21.090.997	100,0	107,4

Ukupna vrijednost obima vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo povećana je za 5%, sa 5,9 milijardi KM u 2017. godini na 6,2 milijarde KM u 2018. godini.

U Federaciji Bosne i Hercegovine ukupna vrijednost obima vanjsko-trgovinske razmjene veća je za 7,4%, sa 19,6 milijardi KM u 2017. godini na 21,1 milijardi KM u 2018. godini.

Struktura obima vanjsko-trgovinske razmjene po kantonima u FBiH, 2018. (%)

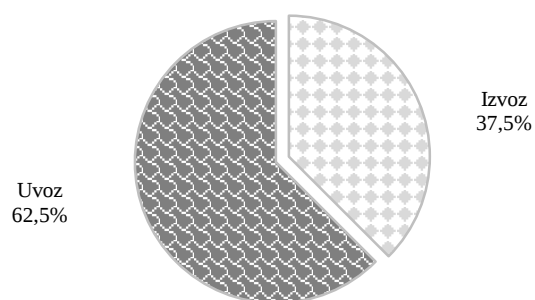
Graf 26.

Tabela 24. Obim vanjsko-trgovinske razmjene po kantonima (u hiljadama KM), struktura izvoza i uvoza

Redni broj	Kantoni	Obim 2017	Struktura (%)		Obim 2018	Struktura (%)	
			Izvoz	Uvoz		Izvoz	Uvoz
1	Unsko-sanski	683.004	45,5	54,5	733.455	46,7	53,3
2	Posavski	349.851	36,0	64,0	344.872	36,3	63,7
3	Tuzlanski	3.340.103	46,4	53,6	3.671.819	47,1	52,9
4	Zeničko-dobojski	3.129.792	47,5	52,5	3.523.032	48,5	51,5
5	Bosansko-podrinjski	270.239	61,3	38,7	274.102	58,0	42,0
6	Srednjobosanski	1.690.030	42,3	57,7	1.750.272	44,0	56,0
7	Hercegovačko-neretvanski	2.153.509	36,4	63,6	2.258.260	38,2	61,8
8	Zapadno-hercegovački	1.921.846	26,9	73,1	2.094.612	27,3	72,7
9	Sarajevski	5.921.065	25,6	74,4	6.218.465	24,8	75,2
10	Kanton 10	175.445	43,3	56,7	222.108	43,0	57,0
	Federacija BiH	19.634.884	36,9	63,1	21.090.997	37,5	62,5

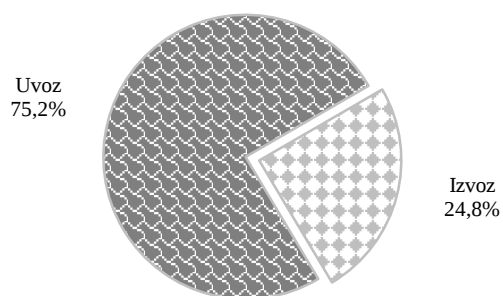
U strukturi obima vanjsko-trgovinske razmjene Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini učešće izvoza iznosi 37,5%, a učešće uvoza 62,5%.

Obim vanjsko-trgovinske razmjene u FBiH, 2018.

Graf 27.

Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2018.

Graf 28.

U Kantonu Sarajevo je izmjenjena struktura obima vanjsko-trgovinske razmjene. Učešće izvoza u ukupnom obimu vanjsko-trgovinske razmjene smanjeno je sa 25,6 % u 2017. godini na 24,8% u 2018. godini. Istovremeno učešće uvoza povećano je sa 74,4% u 2017. godini na 75,2% u 2018. godini.

8. Poreski prihodi

8.1 Ukupno ostvareni poreski prihodi

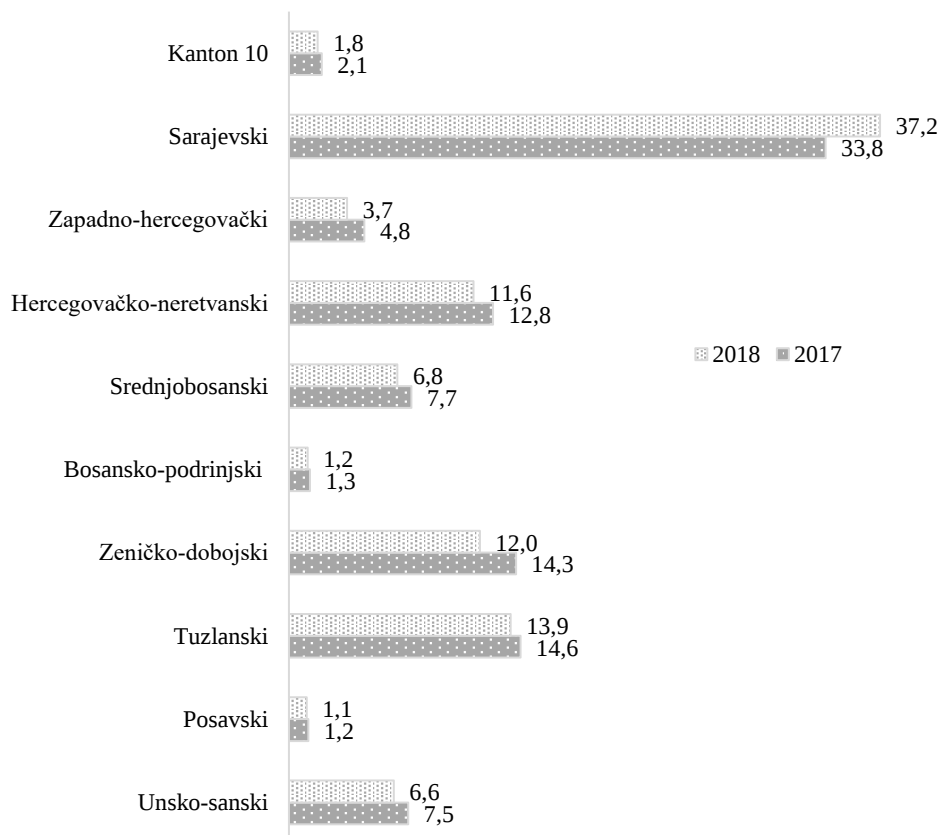
Poreski prihodi se odnose na poreze građana i obuhvataju (poreze građana i poreze na imovinu).

Ukupno ostvareni poreski prihodi na području FBiH u 2018. godini iznose preko 398,1 milion KM, i veći su za 4,7% u odnosu na 2017. godinu kad su iznosili oko 380 miliona KM.

Tabela 25. Poreski prihodi, 2018. godina

Redni broj	Kantoni	Poreski prihodi u hilj. KM		Poreski prihodi u %		Indeks 2018/2017
		2017	2018	2017	2018	
1	Unsko-sanski	28.529	26.232	7,5	6,6	91,9
2	Posavski	4.627	4.430	1,2	1,1	95,7
3	Tuzlanski	55.426	55.526	14,6	13,9	100,2
4	Zeničko-dobojski	54.313	47.792	14,3	12,0	88,0
5	Bosansko-podrinjski	5.021	4.693	1,3	1,2	93,5
6	Srednjobosanski	29.285	27.118	7,7	6,8	92,6
7	Hercegovačko-neretvanski	48.846	46.238	12,8	11,6	94,7
8	Zapadno-hercegovački	18.083	14.586	4,8	3,7	80,7
9	Sarajevski	128.380	148.010	33,8	37,2	115,3
10	Kanton 10	7.845	7.226	2,1	1,8	92,1
	Federacija BiH	380.358	398.098	100,0	100,0	104,7

Struktura poreskih prihoda (%)

Graf 29.

U Sarajevskom kantonu u 2018. godini ostvareni su poreski prihodi u iznosu od 148 miliona KM, sa najvećim učešćem u FBiH (37,2%).

Znatno učešće u FBiH ima Tuzlanski (13,9%), Zeničko-dobojski (12%) te Hercegovačko-neretvanski kanton (11,6%).

S najmanjim učešćem poreskih prihoda je Posavski kanton (1,1%) i Bosansko-podrinjski (1,2%).

U odnosu na prethodnu godinu u 2018. godini u skoro svim kantonima je došlo do smanjenja poreskih prihoda osim u Sarajevskom kantonu koji bilježi povećanje za 15,3% i Tuzlanski kanton za 0,2%.

8.2 Poreski prihodi po glavi stanovnika

U 2018. godini poreski prihodi po glavi stanovnika u Federaciji BiH iznose 181,3 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 4,8%, kad su iznosili 173 KM.

Tabela 26. Poreski prihodi po glavi stanovnika

Redni broj	Kantoni	Poreski prihodi po glavi stanovnika u KM		Indeks 2018/2017	Poreski prihodi po glavi stan. u FBiH =100	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	106	97	91,5	61,0	54,0
2	Posavski	110	106	96,4	64,0	58,0
3	Tuzlanski	125	126	100,8	73,0	70,0
4	Zeničko-dobojski	151	133	88,1	87,0	73,0
5	Bosansko-podrinjski	215	202	94,0	124,0	111,0
6	Srednjobosanski	116	108	93,1	67,0	60,0
7	Hercegovačko-neretvanski	224	212	94,6	129,0	117,0
8	Zapadno-hercegovački	193	156	80,8	112,0	86,0
9	Sarajevski	307	353	115,0	178,0	195,0
10	Kanton 10	96	90	93,8	56,0	50,0
	Federacija BiH	173	181,3	104,8	100,0	100,0

Graf 30.

Poreski prihodi po glavi stanovnika najveći su u Kantonu Sarajevo (353 KM) i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 15%, dok najmanji poreski prihod po glavi stanovnika ima Kanton 10 (90 KM).

Iznad prosjeka FBiH poreski prihod po glavi stanovnika imaju četiri kantona: Sarajevski (95%), Hercegovačko-neretvanski (17%) i Bosansko-podrinjski (11%), a ostali kantoni su ispod prosjeka.

9. Registar poslovnih subjekata

9.1 Poslovni subjekti

Registar poslovnih subjekata obuhvata pravna i fizička lica registrovana na teritoriji Federacije BiH. Poslovni subjekti su pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, te tijela državne vlasti, tijela državne uprave i tijela lokalne samouprave i uprave.

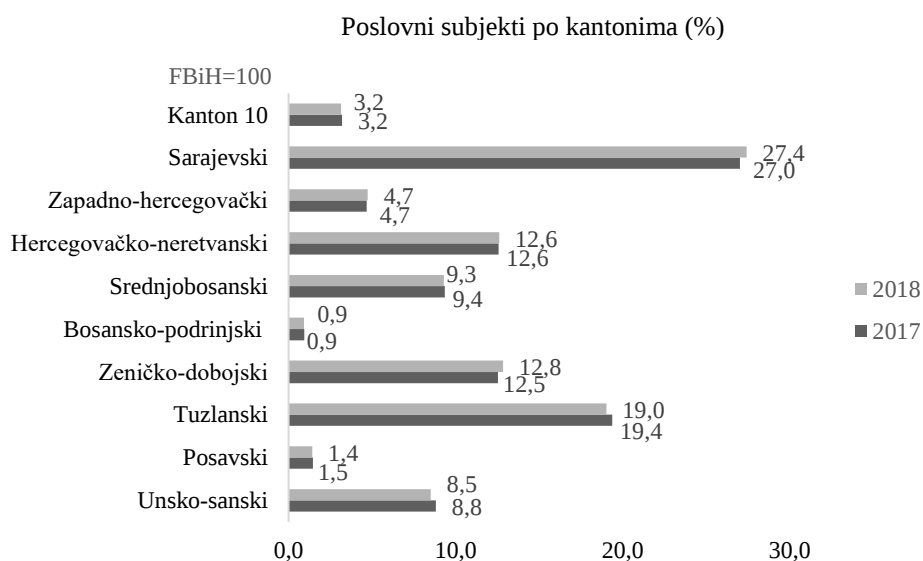
Ukupan broj registrovanih subjekata u FBiH u 2018. godini je 110.536, što je više za 4,3% u odnosu na 2017. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 105.961.

Tabela 27. Poslovni subjekti

Redni broj	Kantoni	Poslovni subjekti broj		Poslovni subjekti struktura u %		Indeks 2018/2017
		2017	2018	2017	2018	
1	Unsko-sanski	9.353	9.419	8,8	8,5	100,7
2	Posavski	1.538	1.574	1,5	1,4	102,3
3	Tuzlanski	20.542	21.045	19,4	19,0	102,4
4	Zeničko-dobojski	13.294	14.203	12,5	12,8	106,8
5	Bosansko-podrinjski	1.005	1.027	0,9	0,9	102,2
6	Srednjobosanski	9.911	10.279	9,4	9,3	103,7
7	Hercegovačko-neretvanski	13.335	13.945	12,6	12,6	104,6
8	Zapadno-hercegovački	4.953	5.239	4,7	4,7	105,8
9	Sarajevski	28.636	30.319	27,0	27,4	105,9
10	Kanton 10	3.394	3.486	3,2	3,2	102,7
	Federacija BiH	105.961	110.536	100,0	100,0	104,3

Od ukupnog broja poslovnih subjekata u FBiH najveći je broj u Kantonu Sarajevo 30.319, odnosno 27,4%, zatim slijedi Tuzlanski kanton 19%, dok je najmanje učešće u Bosansko-podrinjskom 0,9% i Posavskom kantonu 1,4%.

U svih deset kantona u FBiH je došlo do povećanja broja poslovnih subjekata u odnosu na prošlu godinu.

Graf 31.

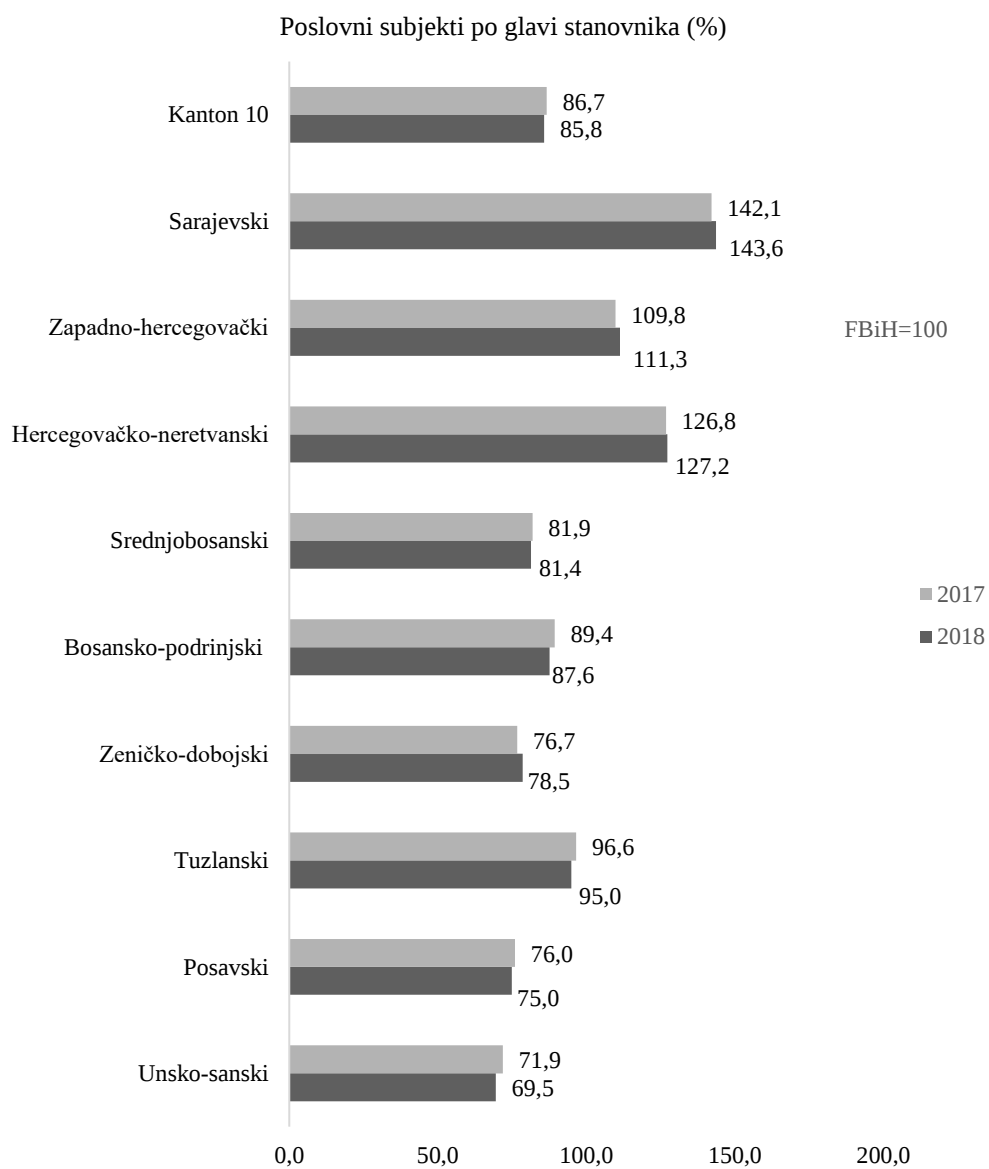
9.2 Poslovni subjekti po glavi stanovnika

U 2018. godini broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika u FBiH je 50,3, i u odnosu na prethodnu godinu povećan je za 4,6% kada je broj subjekata bio 48,1.

Tabela 28. Poslovni subjekti po glavi stanovnika

Redni broj	Kantoni	Broj subjekata na 1.000 stanovnika		Broj subjekata na 1.000 stan.FBiH = 100		Indeks 2018/2017
		2017	2018	2017	2018	
1	Unsko-sanski	34,6	35,0	71,9	69,5	101,1
2	Posavski	36,6	37,7	76,0	75,0	103,1
3	Tuzlanski	46,5	47,8	96,6	95,0	102,8
4	Zeničko-dobojski	36,9	39,5	76,7	78,5	107,1
5	Bosansko-podrinjski	43,0	44,1	89,4	87,6	102,5
6	Srednjobosanski	39,4	41,0	81,9	81,4	104,0
7	Hercegovačko-neretvanski	61,0	64,0	126,8	127,2	104,9
8	Zapadno-hercegovački	52,9	56,0	109,8	111,3	106,0
9	Sarajevski	68,4	72,3	142,1	143,6	105,7
10	Kanton 10	41,7	43,2	86,7	85,8	103,5
	Federacija BiH	48,1	50,3	100,0	100,0	104,6

U Sarajevskom kantonu broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika povećan je za 5,7%. Porast broja subjekata na 1000 stanovnika u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je u svim kantonima u FBiH.

Graf 32.

U odnosu na prosjek Federacije BiH, broj poslovnih subjekata veći je za 43,6% u Sarajevskom kantonu, 27,2% u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i 11,3% u Zapadno-hercegovačkom kantonu.

10. Pokazatelji finansijskog poslovanja privrednih društava u kantonima FBiH²

U protekloj 2018. godini ukupan broj kompanija u FBiH iznosio je 22.952 i u odnosu na prethodnu godinu bilježi povećanje za 3,9%.

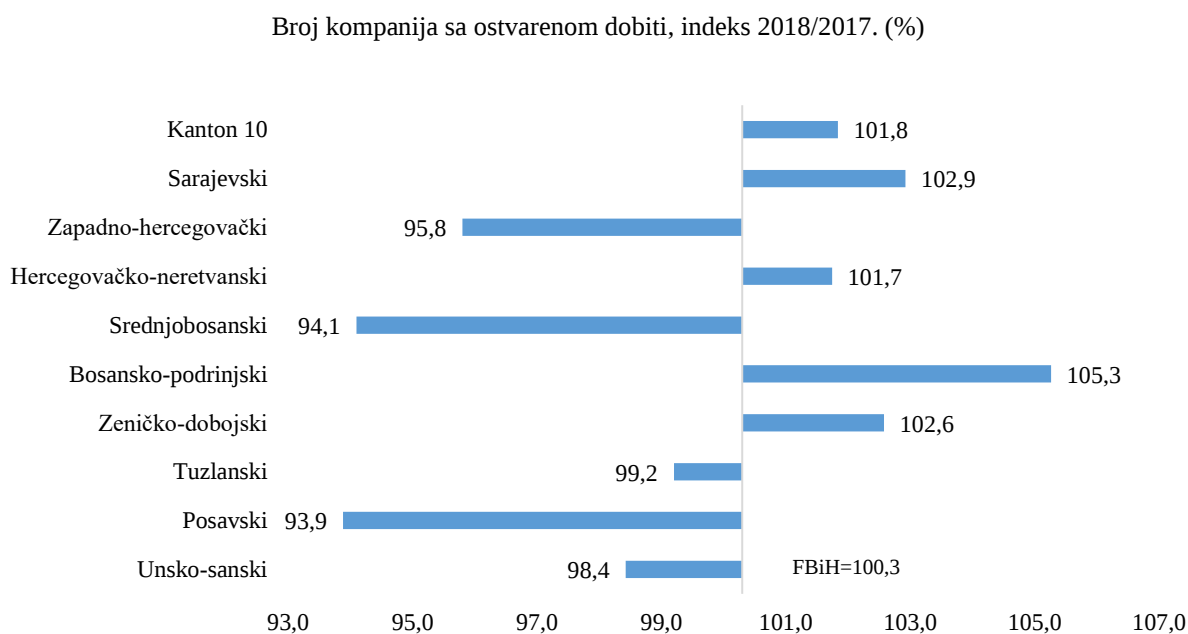
Broj kompanija sa ostvarenom dobiti u 2018. godini se povećao za 58 ili 0,4% u odnosu na prošlu, dok broj kompanija sa ostvarenim gubitkom bilježi smanjenje za 0,4% u odnosu na prethodnu 2017. godinu.

Tabela 29. Ukupan broj kompanija, broj kompanija sa ostvarenom dobiti i ostvarenim gubitkom po kantonima FBiH

Redni broj	Kantoni	Broj kompanija		Index 2018/2017	Struktura (%)		Broj kompanija sa ostvarenom dobiti		Broj kompanija sa ostvarenim gubitkom	
		2017	2018		2017	2018	2017	2018	2017	2018
1	Unsko-sanski	1.886	1.916	101,6	8,5	8,3	1.336	1.315	550	515
2	Posavski	353	358	101,4	1,6	1,6	278	261	75	78
3	Tuzlanski	3.654	3.806	104,2	16,5	16,6	2.754	2.732	900	925
4	Zeničko-dobojski	2.695	2.793	103,6	12,2	12,2	2.055	2.108	640	634
5	Bosansko-podrinjski	183	186	101,6	0,8	0,8	133	140	50	43
6	Srednjobosanski	1.744	1.784	102,3	7,9	7,8	1.305	1.228	439	464
7	Hercegovačko-neretvanski	2.447	2.568	104,9	11,1	11,2	1.836	1.868	611	574
8	Zapadno-hercegovački	1.152	1.209	104,9	5,2	5,3	929	890	223	238
9	Sarajevski	7.350	7.683	104,5	33,3	33,5	4.580	4.714	2.770	2.882
10	Kanton 10	616	649	105,4	2,8	2,8	435	443	181	173
	Federacija BiH	22.080	22.952	103,9	100,0	100,0	15.641	15.699	6.439	6.466

Izvor: www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija)

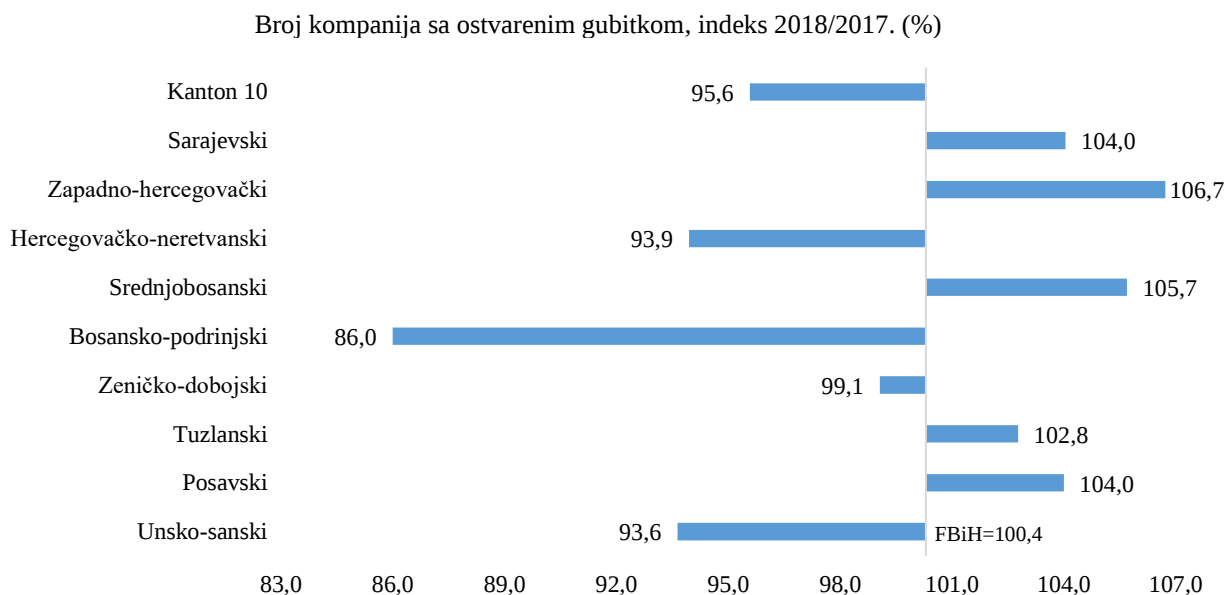
U FBiH najviše kompanija je u Kantonu Sarajevo 7.683 odnosno 33,5%, zatim slijedi Tuzlanski 16,6%, Zeničko-dobojski 12,2%, dok je najmanje učešće u Bosansko-podrinjskom 0,8% i Posavskom 1,6%.

Graf 33.

² www.fia.ba – pristup web stranici i preuzimanje podataka 15.10.2019. godine

Kompanije iz pet kantona su ostvarile veću dobit u 2018. godini u odnosu na ukupnu ostvarenu dobit kompanija na području FBiH, i to Bosansko-podrinjski, Kanton Sarajevo, Zeničko-dobojski, Kanton 10 i Hercegovačko-neretvanski.

Graf 34.

FBiH u odnosu na 2017. godinu bilježi rast kompanija sa ostvarenim gubitkom za 0,4%, dok Unsko-sanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski kanton, Hercegovačko neretvanski i Kanton 10 imaju smanjen broj kompanija u 2018. godini u odnosu na kompanije sa ostvarenim gubitkom na području FBiH.

U odnosu na prethodnu godinu u 2018. godini u svim kantonima je došlo do povećanja kompanija koje ostvaruju dobit. Najveće povećanje je zabilježeno u Bosansko-podrinjskom kantonu 5,3%.

Broj kompanija sa ostvarenim gubitkom bilježi smanjenje u pet kantona, dok je u ostalim kantonima: Zapadno-hercegovačkom, Srednjobosanskom, Sarajevskom, Posavskom i Tuzlanskom zabilježeno povećanje broja kompanija s gubitkom.

Tabela 30. Broj zaposlenih po kantonima u FBiH 2017. i 2018. godine

Redni broj	Kantoni	Broj zaposlenih		Index 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	19.565	20.008	102,3	5,7	5,6
2	Posavski	3.800	3.846	101,2	1,1	1,1
3	Tuzlanski	64.852	67.587	104,2	18,9	19,0
4	Zeničko-dobojski	53.438	55.589	104,0	15,6	15,6
5	Bosansko-podrinjski	4.687	4.816	102,8	1,4	1,4
6	Srednjobosanski	36.064	36.956	102,5	10,5	10,4
7	Hercegovačko-neretvanski	34.000	35.386	104,1	9,9	9,9
8	Zapadno-hercegovački	14.942	15.466	103,5	4,4	4,3
9	Sarajevski	105.762	110.987	104,9	30,9	31,1
10	Kanton 10	5.366	5.749	107,1	1,6	1,6
	Federacija BiH	342.476	356.390	104,1	100,0	100,0

Izvor: www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija)

U 2018. godini u kompanijama na području FBiH bilo je 356.390 zaposlenih i u odnosu na prethodnu godinu se povećao za 4,1%.

Struktura broja zaposlenih Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima ukazuje da Kanton Sarajevo ima najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih FBiH i to 31,1%. Značajno učešće još imaju Tuzlanski kanton 19% i Zeničko-dobojski kanton 15,6%

Najmanje zaposlenih je u Posavskom (3.846) i Bosansko-podrinjskom (4.816).

Tabela 31. Ukupna vrijednost prihoda po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu

Redni broj	Kantoni	Ukupna vrijednost prihoda (mil. KM)		Index 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	1.809,9	1.923,2	106,3	3,8	3,9
2	Posavski	806,2	830,2	103,0	1,7	1,7
3	Tuzlanski	6.866,2	7.487,5	109,0	14,4	15,1
4	Zeničko-dobojski	5.894,4	6.516,3	110,6	12,3	13,1
5	Bosansko-podrinjski	287,2	310,5	108,1	0,6	0,6
6	Srednjobosanski	4.270,6	3.930,3	92,0	8,9	7,9
7	Hercegovačko-neretvanski	5.659,8	5.607,3	99,1	11,8	11,3
8	Zapadno-hercegovački	3.493,2	3.700,7	105,9	7,3	7,5
9	Sarajevski	18.186,7	18.708,8	102,9	38,1	37,8
10	Kanton 10	499,5	539,1	107,9	1,0	1,1
	Federacija BiH	47.773,7	49.553,9	103,7	100,0	100,0

Izvor: www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija)

Ukupna vrijednost ostvarenih prihoda u kompanijama u 2018. godini u FBiH iznosila je 49.553,9 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu se povećala za 3,7%.

Na području FBiH svi kantoni, osim Srednjobosanskog i Hercegovačko-neretvanskog bilježe povećanje ukupnih prihoda u 2018. godini. Najveći rast je zabilježen u Zeničko-dobojskom (10,6%), Tuzlanskom kanton (9%) i Bosansko-podrinjskom (8,1%).

Kompanije sa područja Kantona Sarajevo bilježe povećanje ukupnih prihoda za 2,9% i učestvuje sa 37,8% u ukupnim prihodima FBiH.

Tabela 32. Ukupna ostvarena dobit po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu

Redni broj	Kantoni	Ukupna ostvarena dobit (mil. KM)		Index 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	119,3	123,0	103,1	4,2	4,1
2	Posavski	28,7	28,3	98,6	1,0	0,9
3	Tuzlanski	454,6	455,6	100,2	16,0	15,3
4	Zeničko-dobojski	317,1	333,6	105,2	11,1	11,2
5	Bosansko-podrinjski	25,5	28,0	109,8	0,9	0,9
6	Srednjobosanski	219,2	221,9	101,2	7,7	7,4
7	Hercegovačko-neretvanski	347,6	449,0	129,2	12,2	15,0
8	Zapadno-hercegovački	256,6	286,0	111,5	9,0	9,6
9	Sarajevski	1.055,2	1.039,3	98,5	37,1	34,8
10	Kanton 10	23,9	22,5	94,1	0,8	0,8
	Federacija BiH	2.847,6	2.987,1	104,9	100,0	100,0

Izvor: www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija)

U Federaciji Bosne i Hercegovine ukupna ostvarena dobit u 2018. godini iznosila je 2.987,1 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu se povećala za 4,9%. Sedam kantona bilježi povećanje dobiti u 2018. godini, dok je kod Kantona 10, Sarajevskog i Posavskog došlo do smanjenja dobiti u odnosu na 2017. godinu.

Najveće povećanje ukupne ostvarene dobiti zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (29,2%), zatim u Zapadno-hercegovačkom (11,5%) i Bosansko-podrinjskom (9,8%).

Ukupna ostvarena dobit u Kantonu Sarajevo iznosila je 1.039,3 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu se smanjila za 1,5%.

Najveće učešće u ukupnoj dobiti FBiH ima Kanton Sarajevo i to 34,8%, zatim Tuzlanski (15,3%) i Hercegovačko-neretvanski (15%).

Tabela 33. Ukupni ostvareni gubitak po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu

Redni broj	Kantoni	Ukupni ostvareni gubitak (mil.KM)		Index 2018/2017	Struktura (%)	
		2017	2018		2017	2018
1	Unsko-sanski	54,2	75,8	139,9	6,6	7,4
2	Posavski	3,6	4,6	127,8	0,4	0,5
3	Tuzlanski	150,5	114,1	75,8	18,2	11,2
4	Zeničko-dobojski	88,9	90,2	101,5	10,8	8,8
5	Bosansko-podrinjski	12,8	2,6	20,3	1,6	0,3
6	Srednjobosanski	37,2	80,0	215,1	4,5	7,8
7	Hercegovačko-neretvanski	88,7	180,1	203,0	10,7	17,6
8	Zapadno-hercegovački	14,1	28,1	199,3	1,7	2,8
9	Sarajevski	362,8	436,2	120,2	43,9	42,7
10	Kanton 10	14,0	9,9	70,7	1,7	1,0
	Federacija BiH	826,8	1.021,7	123,6	100,0	100,0

Izvor: www.fia.ba (Finansijsko-informatička agencija).

U 2018. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine dolazi do povećanja ukupno ostvarenog gubitka i to sa 826,8 mil. KM u 2017. godini na 1.021,7 mil. KM u 2018. godini.

U većini kantona je zabilježen rast ukupnog ostvarenog gubitka, osim u Tuzlanskom, Kantonu 10 i Bosansko-podrinjskom (skoro pet puta) gdje je zabilježen pad ukupnog gubitka.

Kanton Sarajevo u 2018. godini ostvario je 436,2 mil. KM gubitka i u odnosu na prošlu godinu veći je za 20,2%. Učešće Kantona Sarajevo u ukupno ostvarenom gubitku u FBiH iznosi 42,7%.

11. Nivo razvijenosti KS u FBiH

Prema svim raspoloživim pokazateljima, Kanton Sarajevo u okviru Federacije Bosne i Hercegovine, a i države BiH, predstavlja značajno područje koncentracije osnovnih ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). Najveći bruto domaći proizvod po stanovniku u Federaciji BiH se ostvaruje u Kantonu Sarajevo. To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH.

Sumarni prikaz relativnih nivoa razvijenosti kantona u odnosu na prosječnu razvijenost Federacije BiH da će se preko indeksa razvijenosti. U tabeli su dati indeksi razvijenosti za kantone i Federacije BiH, na osnovu koji su kantoni i rangirani u odnosu na Federaciju BiH.

Metodologija proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđena je prema „Uredbi o izradi indeksa razvijenosti u Federaciji Bosne i Hercegovini“ (Službene novine FBiH broj 17/19).

Prema indeksu razvijenosti u Federaciji, kategorizacija jedinica lokalne samouprave (JLS) radi se u pet skupina, a kantona u tri skupine, pri čemu viši broj skupine znači nižu razinu razvijenosti.

Tabela 34. Kategorizacija kantona i JLS

Skupina	Vrijednost JLS indeksa	Skupina	Vrijednost indeksa na nivou kantona
I	>1,25	I	>1,25
II	<1,00, 1,25>	II	<0,60, 1,25>
III	<0,75, 1,00>	III	<0,60
IV	<0,60, 0,75>		
V	<0,60		

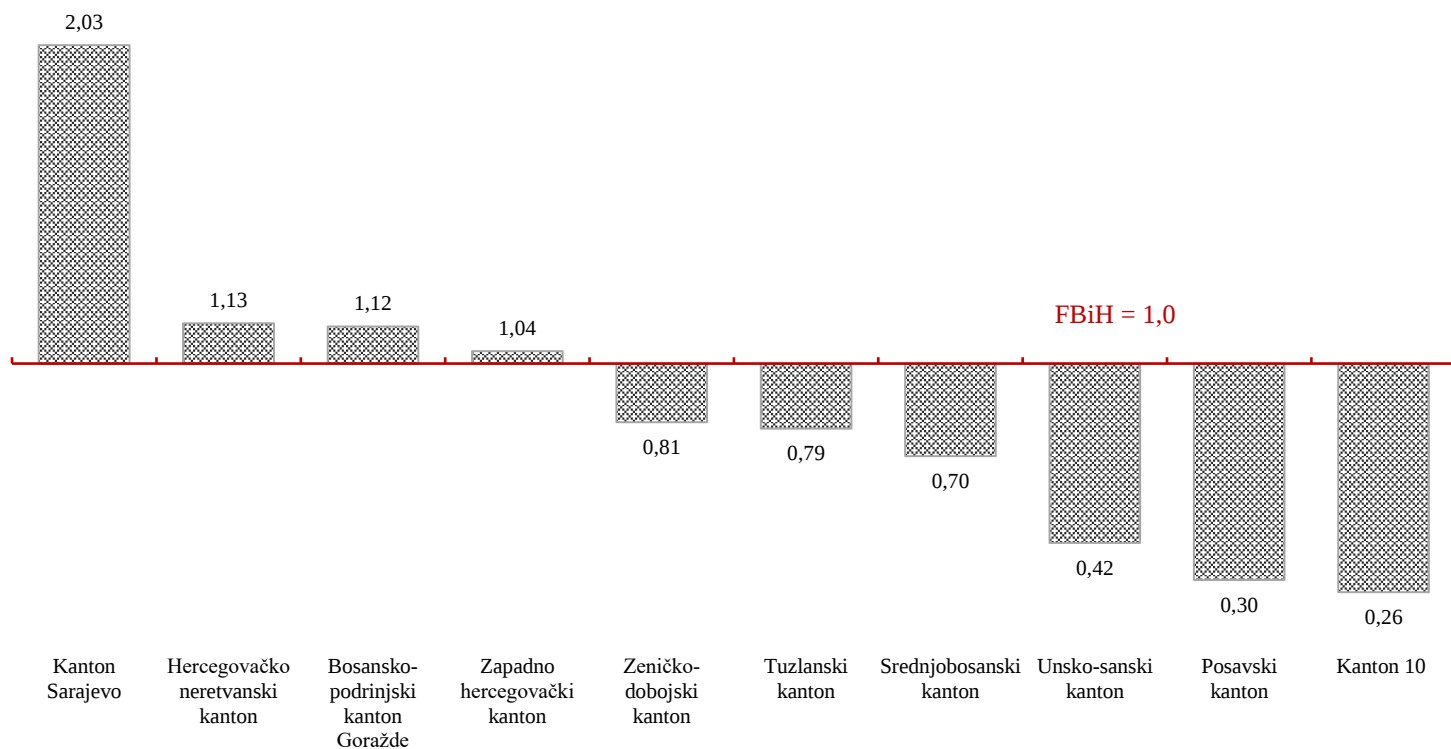
Tabela 35. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u 2018. (FBiH=1,00)

Naziv	Prihod od poreza na dohodak pc 2018	Stepen zaposlenosti 2018	Kretanje stanovništva 2013-2018	Učešće starog stanovništva 2013-2018	Stepen obrazovanja radne snage 2017	Indeks 2018	Rang	Grupa
Kanton Sarajevo	3,12	2,30	1,81	0,78	1,53	2,03	1	I
Hercegovačko-neretvanski kanton	1,46	1,20	0,70	0,55	1,53	1,13	2	II
Bosansko-podrinjski kanton Goražde	1,33	1,92	0,69	0,35	1,05	1,12	3	II
Zapadnohercegovački kanton	0,79	0,77	0,85	0,74	2,03	1,04	4	II
Zeničko-dobojski kanton	0,52	0,95	0,88	1,26	0,64	0,81	5	II
Tuzlanski kanton	0,43	0,84	1,01	1,05	0,80	0,79	6	II
Srednjobosanski kanton	0,22	0,65	0,84	1,30	0,76	0,70	7	II
Unsko-sanski kanton	0,09	0,00	0,87	1,51	0,00	0,42	8	III
Posavski kanton	0,20	0,16	0,00	0,60	0,64	0,30	9	III
Kanton 10	0,00	0,01	0,01	0,00	1,29	0,26	10	III

Izvori: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2018. godini

Po rangu razvijenosti Kanton Sarajevo je i dalje na prvom mjestu, dok je na posljednjem, 10. mjestu, Kanton 10. Prema indeksu razvijenosti Kanton Sarajevo je dva puta veći od prosjeka razvijenosti Federacije Bosne i Hercegovine. Također, Hercegovačko-neretvanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton i Zapadnohercegovački kanton bilježe veći indeks u odnosu na Federaciju.

Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2018.

Graf 35.

Vrijednost indeksa na nivou kantona iznad 1,25 (grupa I) jedino je zabilježen u Kantonu Sarajevo, dok u III grupu (najmanje razvijeni kantoni) spadaju: Unsko-sanski kanton, Posavski kanton i Kanton 10.

Rezime

Na području Kantona Sarajevo, površine 1276,9 km² živi 419.414 stanovnika. Kanton Sarajevo je jedan od manjih kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, zauzima oko 5% njene teritorije na kojoj krajem 2018. živi 19,1% **stanovnika** Federacije Bosne i Hercegovine. Broj stanovnika Kantona rastao je po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,4% u periodu od 2014-2018. godine, u kojem je KS jedini kanton sa pozitivnom stopom rasta stanovništva. Gustina naseljenosti Sarajevskog kantona (328,5 stan/km²) je najveća u Federaciji Bosne i Hercegovine i veća je 3,9 puta od prosječne na nivou Federacije Bosne i Hercegovine. Kanton Sarajevo, sa 15,6% populacije do 14 godina i sa 16,2% stanovnika starijih od 65 godina, ima relativno stariju strukturu stanovnika u odnosu na prosjek Federacije Bosne i Hercegovine. Kanton Sarajevo ima stopu prirodnog priraštaja od 0,2 promila.

Prosječan broj **zaposlenih** u Kantonu Sarajevo je 147.848 radnika, a u ukupnom broju zaposlenih Federacije Bosne i Hercegovine, najveće je učešće Kantona Sarajevo, 28,8% što je i najveći stepen zaposlenosti stanovništva u FBiH.

U Federaciji Bosne i Hercegovine u 2018. godini najveći broj zaposlenih je u prerađivačkoj industriji, 20,5%, u trgovini na veliko i malo, 18,9%, u obrazovanju 8,3% i javnoj upravi i odbrani 8%. U Kantonu Sarajevo je najveći broj zaposlenih u trgovini na veliko i malo 19,1%, zatim u javnoj upravi i odbrani 10,8%, te u prerađivačkoj industriji, 9,3%.

Sa stepenom zaposlenosti radnog kontigenta od 51,7% u 2018. godini, Kanton Sarajevo ima najviše angažovanog radnog kontigenta stanovništva na području Federacije Bosne i Hercegovine dok nižu stopu zaposlenosti ima Bosansko-podrinjski 46,3%, Hercegovačko-neretvanski 36,2%, Zeničko-dobojski kanton 32,6%, a najniži stepen zaposlenosti radnog kontingenta ima Unsko-sanski kanton, 19,3%.

Na kraju 2018. godine u Kantonu Sarajevo je bilo 62.561 nezaposlenih lica. U ukupnom broju **nezaposlenih** Federacije Bosne i Hercegovine, učešće Kantona Sarajevo je 19% u 2018. godini. Broj nezaposlenih u Kantonu Sarajevo u decembru 2018. godine se smanjio za 5,7% u odnosu na broj nezaposlenih u decembru 2017. godine. Do smanjenja nezaposlenosti u istom periodu došlo je u svim kantonima na području FBiH. Nezaposlenost u Federaciji Bosne i Hercegovine smanjena je za 5,7% u 2018. godini.

Prosječna mjesečna **neto plaća** po zaposlenom u 2018. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 889,0 KM. Kanton Sarajevo je imao najveću prosječnu plaću 1.096,0 KM, a najniža je u Srednjobosanskom kantonu 723,0 KM.

Na području Federacije Bosne i Hercegovine u 2018. godini ukupna industrijska proizvodnja veća je za 7,4% u odnosu na 2017. godinu. U Kantonu Sarajevo u 2018. godini industrijska proizvodnja je veća za 9,2% u odnosu na 2017. godinu.

Najviše **turista**, 570.059 je boravilo u Kantonu Sarajevo što predstavlja 53,3% ukupnog broja turista u Federaciji Bosne i Hercegovine. To je istovremeno više za 87.618 turista, ili za 18,2% u odnosu na 2017. godinu.

U toku 2018. godine ukupan **izvoz** roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,5 milijarde, što je za 1,4% više u odnosu na 2017. U istom periodu ostvaren je **uvoz** u vrijednosti od skoro 4,7 milijardi KM, što je za 6,3% više u odnosu na 2017. godinu kada je vrijednost uvoza u Kantonu Sarajevo iznosila oko 4,4 milijardi KM.

U toku 2018. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Federacije Bosne i Hercegovine ostvaren je u vrijednosti od preko 7,9 milijardi KM, što je za 9,1% više u odnosu na 2017. godinu kada je ostvarena vrijednost izvoza iznosila preko 7,2 milijardi KM.

U 2018. godini **poreski prihodi** po glavi stanovnika u Federaciji BiH iznose 181,3 KM i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 4,8%, kad su iznosili 173 KM. Poreski prihodi po glavi stanovnika najveći su u Kantonu Sarajevo (353 KM) i veći su u odnosu na prethodnu godinu za 15%, dok najmanji poreski prihod po glavi stanovnika ima Kanton 10 (90 KM).

Ukupan broj **registrovanih subjekata** u FBiH u 2018. godini je 110.536 što je više za 4,3% u odnosu na 2017. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 105.961. Od ukupnog broja poslovnih subjekata u FBiH najveći je broj u Kantonu Sarajevo 30.319 odnosno 27,4%.

Po rangi razvijenosti Kanton Sarajevo je i dalje na prvom mjestu, dok je na posljednjem, 10. mjestu, Kanton 10. Prema indeksu razvijenosti Kanton Sarajevo je dva puta veći od prosjeka razvijenosti Federacije Bosne i Hercegovine. Također, Hercegovačko-neretvanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton i Zapadnohercegovački kanton bilježe veći indeks u odnosu na Federaciju.

Prema navedenim pokazateljima, Kanton Sarajevo na području Federacije Bosne i Hercegovine se pokazuje kao značajno područje koncentracije ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), djelatnosti (turizam) kao i efekata razvijenosti (stepena zaposlenosti, obima vanjskotrgovinske razmjene).

Pregled tabela

Tabela 1. Stanovništvo po kantonima 2018, stopa rasta i struktura (%).....	6
Tabela 2. Površina, gustina i nivo gustine naseljenosti po kantonima 2018.	9
Tabela 3. Starosna struktura stanovništva po kantonima 2018.	10
Tabela 4. Stope vitalne statistike po kantonima 2018. u promilima	11
Tabela 5. Broj zaposlenih po kantonima	13
Tabela 6. Zaposlenost po područjima KD, prosjek 2018.....	15
Tabela 7. Struktura zaposlenih po kantonima, po područjima KD u FBiH (%), 2018.	16
Tabela 8. Struktura zaposlenih po područjima KD u kantonima i FBiH (%), 2018.	17
Tabela 9. Stepen zaposlenosti stanovništva 2018.	18
Tabela 10. Stepen zaposlenosti radnog kontingenta 2018.	19
Tabela 11. Broj nezaposlenih po kantonima.....	22
Tabela 12. Stepen nezaposlenosti stanovništva 2018.	23
Tabela 13. Stopa nezaposlenosti radne snage u 2018. godini.....	25
Tabela 14. Nezaposleni prema stručnoj spremi, XII 2018.....	26
Tabela 15. Struktura nezaposleni prema stručnoj spremi, XII 2018.....	26
Tabela 16. Nezaposlena stručna i nestručna lica i struktura, XII 2018.....	27
Tabela 17. Prosječna neto plaća po područjima KD i kantonima 2018. godine u KM.....	28
Tabela 18. Indeksi industrijske proizvodnje 2018/2017 po KD i kantonima	29
Tabela 19. Broj turista po kantonima 2018.....	30
Tabela 20. Noćenja turista po kantonima 2018.	31
Tabela 21. Izvoz i uvoz po kantonima (u hiljadama KM)	33
Tabela 22. Struktura izvoza i uvoza i stepen pokrivenosti uvoza izvozom po kantonima.....	34
Tabela 23. Obim vanjsko-trgovinske razmjene (u hiljadama KM), struktura i indeks	35
Tabela 24. Obim vanjsko-trgovinske razmjene po kantonima (u hiljadama KM), struktura izvoza i uvoza.....	36
Tabela 25. Poreski prihodi, 2018. godina	38
Tabela 26. Poreski prihodi po glavi stanovnika.....	39
Tabela 27. Poslovni subjekti.....	41
Tabela 28. Poslovni subjekti po glavi stanovnika.....	42
Tabela 29. Ukupan broj kompanija, broj kompanija sa ostvarenom dobiti i ostvarenim gubitkom po kantonima FBiH.....	44
Tabela 30. Broj zaposlenih po kantonima u FBiH 2017. i 2018. godine.....	45
Tabela 31. Ukupna vrijednost prihoda po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu.....	46
Tabela 32. Ukupna ostvarena dobit po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu	46
Tabela 33. Ukupni ostvareni gubitak po kantonima u FBiH za 2017. i 2018. godinu	47
Tabela 34. Kategorizacija kantona i JLS	48
Tabela 35. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u 2018. (FBiH=1,00)	48

Pregled grafova

Graf 1. Struktura stanovništva u FBiH po kantonima u 2018. u %.....	6
Graf 2. Prosječne stope rasta stanovništva 2014-2018.	7
Graf 3. Učešće površine kantona u FBiH (%)	9
Graf 4. Nivo gustine naseljenosti kantona u odnosu na FBiH u 2018.	10
Graf 5. Starosna struktura stanovništva po kantonima 2018. u %	11
Graf 6. Stope vitalne statistike po kantonima 2018.	12
Graf 7. Zaposlenost po kantonima, indeks 2018/2017.....	15
Graf 8. Struktura zaposlenih po područjima KD u Kantonu Sarajevo (%), 2018.	17
Graf 9. Struktura zaposlenih po područjima KD u FBiH (%), 2018.....	17
Graf 10. Stepen zaposlenosti stanovništva 2018. u %	18
Graf 11. Nivo stepena zaposlenosti stanovništva u odnosu na prosjek FBiH, 2018. u %.....	19
Graf 12. Nivo stepena zaposlenosti radnog kontingenta u odnosu na prosjek FBiH, 2018.	20
Graf 13. Struktura nezaposlenih u FBiH po kantonima, 2018.	22
Graf 14. Nezaposlenost po kantonima, indeks 2018/2017. u %	23
Graf 15. Nivo stope nezaposlenosti radne snage u odnosu na prosjek FBiH, 2018.	25
Graf 16. Struktura nezaposlenosti prema stručnoj spremi u FBiH, XII 2018.	26
Graf 17. Struktura nezaposlenosti prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo, XII 2018.	27
Graf 18. Prosječna neto plaća u 2018. po kantonima u odnosu na FBiH u KM	28

Graf 19. Indeksi industrijske proizvodnje 2018/2017. po KD i kantonima	29
Graf 20. Učešće kantona u ukupnom broju turista u FBiH 2018. (%)	30
Graf 21. Struktura turista po kantonima FBiH 2018. (%)	31
Graf 22. Učešće kantona u ukupnom broju noćenja turista u FBiH 2018. (%)	32
Graf 23. Struktura noćenja turista po kantonima FBiH 2018. (%)	32
Graf 24. Struktura izvoza i uvoza po kantonima u FBiH (%), 2018.	34
Graf 25. Stepen pokrivenosti uvoza izvozom po kantonima u FBiH, 2018. (%)	35
Graf 26. Struktura obima vanjsko-trgovinske razmjene po kantonima u FBiH, 2018. (%)	36
Graf 27. Obim vanjsko-trgovinske razmjene u FBiH, 2018.	37
Graf 28. Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2018.	37
Graf 29. Struktura poreskih prihoda (%)	38
Graf 30. Poreski prihodi po glavi stanovnika po kantonima (u KM)	39
Graf 31. Poslovni subjekti po kantonima (%)	41
Graf 32. Poslovni subjekti po glavi stanovnika (%)	43
Graf 33. Broj kompanija sa ostvarenom dobiti, indeks 2018/2017. (%)	44
Graf 34. Broj kompanija sa ostvarenim gubitkom, indeks 2018/2017. (%)	45
Graf 35. Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2018.	49

Izvori

Pozicija Kantona Sarajevo u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2017. godini, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, oktobar 2018.

Unsko-sanski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Posavski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Kanton Tuzla u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Zeničko-dobojski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Bosansko-podrinjski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Srednjobosanski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Hercgovačko-neretvanski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Zapadno-hercegovački kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Kanton Sarajevo u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Hercegbosanski kanton u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2018., Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2019.

U pripremi materijala korišteni su podaci Zavoda za programiranje razvoja Federacije BiH i Agencije za finansijske, informatičke i posredničke usluge.